

Ad romanos

C Sciendum est tñ q̄ in corpore hoīs fiderari pōt na-
tura ipsa corporis que ē cōueniēs aīe vnde ab ea nō vult
separari. z. cor. 5. Nolum⁹ expoliari sed supuestiri. Et ite-
rū corruptio corpis que aggrauat aīam. fm̄ illud sap. 9.
Corpus qđ corruptū aggrauat aīaz zc. Et ideo signanter
dicit. (De corpore mortis huius.)

C Deinde cum dicit. (Gratia dei zc.) respōdet questioni.
Nō enī homo p̄p̄rijs virib⁹ pōt liberari a corporis corru-
ptione: nec etiā aīe: q̄uis cōsentiat rōni p̄tra peccatū: sed
solū per grām xp̄i. fm̄ illud Jo. 8. Si filius vos liberauerit:
vere liberi eritis. Et ideo sequit. Gratia dei. s. me libe-
rauit: qđ dat per iesū xp̄m. Jo. 1. Gratia z veritas p̄ iesū
xp̄m facta est. Nec autē liberat a corpore mortis hui⁹ dupli-
citer. vno mō vt corruptio corpis mēti nō domineī tra-
hens eā ad peccādū. Alio mō. corruptio corpis vt totalr
tollat. **C** Q̄tū ergo ad p̄mū uenit dicere peccatoz: gra-
tia liberauit me de corpore mortis hui⁹. i. liberauit me a pec-
cato in quo est aīa inducta ex corpis corruptione. sed ab
hoc iam iustus liberatus est. vnde ei cōpetit dicere q̄tuz
ad scđm. gratia dei liberauit me de corpore mortis huius:
vt. s. in corpore meo nō sit corruptio peccati aut mortis: qđ
erit in resurrectione.

C Deinde cuz dicit. (Igit̄ ego ipse zc.) Infert cōclusiones
que fm̄ duas premissas expositiones diuersimode ex pre-
missis inferi. fm̄ enī q̄ premissa vba exponunt in p̄sona
peccatoris sic inferēda est cōclusio. Dicitū est q̄ grā dei li-
berauit me a corpore mortis huius. vt. s. ab eo nō deducar i
peccatū. ergo qñ ero iam liberat⁹ mēte seruiō legi dei. s. z
carnē autē legi peccati: que qđē in carne remanet q̄tuz ad
fomitē: p̄ que caro cōcupiscit aduersus sp̄m. Si autē pre-
missa verba intelligant̄ ex p̄sona iusti sic est inferēdū. gra-
tia dei per iesū xp̄m liberauit me de corpore mortis hui⁹.
ita. s. vt in me nō sit corruptio peccati z mortis. Igit̄ ego
ipse vnus z idē anteq̄ liberer: mēte seruiō legi dei: ei con-
senties: carne autē seruiō legi peccati: in q̄tū caro mea fm̄
legē carnis mouetur ad cōcupiscendū. CAP. VIII.

Ihil ergo nūc dānationis est his q̄
sunt i xp̄o iesu q̄ nō s̄z carnē ambu-
lant. Lex enī sp̄s vite in xp̄o iesu
liberauit me a lege peccati z mor-
tis. Nā qđ ip̄osibile erat legi quo
infirmitatē per carnē: deus filiū suū mittens in
similitudinē carnis peccati: z de peccato dāna-
uit peccatū in carne: vt iustificatio legis imple-
ret̄ in nobis: qui nō fm̄ carnē ambulam⁹: s̄z s̄z
sp̄ritū. Qui enī fm̄ carnez sunt. que carnis s̄nt
sapit. qui vero fm̄ sp̄ritum sunt que sunt sp̄-
ritus sentiūt. Nā prudētia carnis mors est: pru-
dentia autē sp̄ritus vita z pax.

C Postq̄ apls ostēdit q̄ per grām xp̄i liberamur a pecca-
to z lege. hic ostēdit q̄ per eandē grāz liberamur a dāna-
tione. Et p̄mo ostēdit q̄ per gratiā xp̄i liberamur a dāna-
tione culpe. z q̄ per eandē grāz liberamur a dānatione
pene. ibi. (Si autē xp̄s zc.) Circa p̄mū duo facit. p̄mo pro-
ponit qđ intēdit. z p̄bat p̄positū. ibi. (Lex. n. vite zc.)
Circā p̄mū duo facit. p̄mo p̄ponit beneficiū qđ grā p̄fert:
cōcludēs ex p̄missis ita. Gratia dei p̄ iesū xp̄m liberauit
me de corpore mortis huius in qua existit nostra redēptio.
ergo nūc ex quo sum⁹ per gratiā liberati. nihil dānationis
est residuū: q̄ z tollit dānatio q̄tū ad culpā z q̄tū ad pe-
nam. Job. 34. Ip̄so cōcedēte pacē: quis ē qui dēnet. z
ostēdit quibus hoc beneficiū p̄cedat: z ponit duas cōdi-

tiones que ad hoc requirunt. quaz p̄mā ponit dicēs. his
qui sunt in xp̄o iesu. i. qui sunt ei incorporati per fidem z
dilectionē: z fidei sacrm̄. Gal. 3. Quis quotquot in xp̄o ba-
ptizati estis xp̄m iduistis. Jo. 15. Sicut palmes nō potest
ferre fructum nisi manserit in vite: sic nec vos nisi in me
manseritis. Illis vero: q̄ nō sunt in xp̄o iesu dānatio debe-
tur. vnde ibidē subdit. Sigs in me nō manserit mittef fo-
ras sicut palmes z arefct: z colligēt eū: z in ignē mittent
z ardet. Scđaz p̄ditionē ponit dicēs. (Qui nō fm̄ carnez
ambulāt. i. cōcupiscētia carnis nō sequunt. z. cor. 10. In
carne ambulātes nō fm̄ carnē militam⁹. Ex his autē v̄bis
aliqui volūt accipe q̄ in ifidelib⁹ qui nō sunt in xp̄o iesu
etiāz p̄mi motus sint peccata mortalia: q̄uis eis nō p̄fen-
tiant: qđ est fm̄ carnē ambulare. Si. n. illi qui nō fm̄ car-
nem ambulāt ex hoc nō eis dānabile est q̄ carne seruiūt
legi peccati s̄z p̄mos cōcupiscētie motus: q̄z sunt in chri-
sto iesu. sequit a cōtrario sensu q̄ illis qui nō sunt in chri-
sto iesu hoc sit dānabile. Ad hoc etiā rōnez inducunt. Di-
cūt enī q̄ necesse est actū dānabile esse qui p̄cedit ex ha-
bitu dānabilis peccati. Peccatū autē originale est dānabi-
le: q̄z p̄uat hoīez eterna vita: cui⁹ habit⁹ manet in ifideli:
cui nō est originalis culpa dimissa. Quilibet ergo mot⁹ cō-
cupiscētie ex originali peccato p̄ueniens est in eis pecca-
tum dānabile. p̄mo autē ostēdēdū est hāc positionē eē
falsam. p̄m⁹ enī mot⁹ h̄z q̄ nō sit peccatū mortale. ex
eo q̄ rōnem nō attingit in qua completur ratio peccati.
Ista autē causa etiā in ifidelibus manet. vnde in ifidelib⁹
p̄mi motus nō p̄nt esse peccata mortalia. p̄terea in ea-
dem sp̄e peccati grauius peccat fidelis q̄ in ifidelis. s̄z il-
lud. De. 10. Quāto magi putatis deteriora mereri zc. Si
ergo p̄mi motus in ifidelibus eēt peccata mortalia: mul-
to magis in fidelibus. Scđo rōndēdū est ad eoz rōnes.
Nā p̄mo quidē ex littera apli b̄ habere nō possunt. Non
enī dicit apls q̄ b̄ solū nō sit dānabile his qui sūt in xp̄o
iesu q̄ carne seruiūt legi peccati fm̄ cōcupiscētie motus:
sed q̄ oīno nihil est eis dānationis. Illis autē qui nō sunt
in xp̄o iesu est hoc ipsuz dānabile. p̄terea si hoc ad p̄-
mos motus referat̄ his qui nō sunt in xp̄o iesu sunt dāna-
biles h̄z motus s̄z dānationē originalis peccati: que ad-
huc in eis manet: a qua sunt liberati hi q̄ sunt in xp̄o iesu.
nō autē sic q̄ per h̄z motus noua addat̄ eis dānatio. Qu-
etiā secūdo obiciūt nō ex necessitate cōcludit qđ inten-
dunt. Nō enī v̄z est q̄ act⁹ q̄libet p̄cedēs ex habitu pec-
cati dānabilis sit etiā z ipse dānabilis. sed solū quādo est
actus p̄fect⁹ per cōsensuz rōnis. Si. n. in aliquo sit habit⁹
adultery: motus cōcupiscētie adultery: qui est actus im-
perfect⁹: nō est in eo peccatū mortale: sed solū motus p̄-
fectus qui est per cōsensuz rōnis. Et p̄terea actus ex tali ha-
bitu p̄cedēs: nō habet aliā rationē dānationis ab ea q̄ ē
fm̄ rōnē habitus. Et fm̄ hoc p̄mi motus in ifidelibus ex
eo q̄ p̄cedūt a peccato originali nō afferūt dānationem
peccati mortalis: sed soluz originalis.

C Deinde cuz dicit. (Lex zc.) Probat qđ dixerat. z p̄mo
q̄tuz ad p̄mā cōditionem qua dixerat nihil esse dānatio-
nis his qui sunt in xp̄o iesu. Secūdo q̄tū ad secūdā cōdi-
tionē qua dixerat qui nō fm̄ carnē ambulāt. ibi. (Qui nō
fm̄ carnē ambulam⁹ zc.) Circa p̄mū duo facit. p̄mo po-
nit p̄bationē. z manifestat qđ supposuerat per causam.
ibi. (Nāz quod ip̄osibile erat legi zc.) Circa p̄mūz ponit
talē ratiōez. Lex sp̄s liberat hominē a peccato z morte:
sed lex sp̄s est in iesu xp̄o. ergo per hoc q̄ aliqs est in xp̄o
iesu liberat⁹ a pctō z morte. q̄ autē lex sp̄s liberet a pec-
cato z morte sic p̄bat. Lex sp̄s est causa vite: sed per vi-
taz excluditur peccatū: z mors que est effect⁹ peccati. Nā
z ipsum peccatū est sp̄ritualis mors aīe. ergo lex sp̄ritus

liberat hominem a peccato et morte. Dānatio autē nō est nisi per peccatū et mortem. ergo his qui sunt in xp̄o iesu nihil dānatiōis existit. hoc est ergo qd̄ dixit. (Lex. n. spūs sc̄s.) Que qd̄ lex p̄t dici vno mō spūs sc̄s: vt sit sensus. Lex spūs. i. lex que est spūs. lex. n. ad hoc dat̄ vt per eā hoīes i ducant̄ ad bonū. vñ et phus in sc̄do ethicoz dicit q̄ intētio legislatoris est ciues facere bonos. qd̄ quidez lex hu mana facit solū notificādo qd̄ fieri debeat: sed spūs sc̄s mētez inhabitās nō solū docet quid oporteat fieri intel lectū illuminādo de agēdis: sed etiā affectuz inclināt ad recte agēdū. Jo. i. 4. Paraclitus autē spūs sanctus quem mittet pater in nomine meo ille vos docebit omnia: q̄ntū ad p̄mū: et suggeret vobis omnia: q̄ntuz ad sc̄dm: quecūqz dixerō vobis. Alio modo lex spūs potest dici p̄p̄ius effe ctus spūs sancti. s. fides per dilectionez operās: que qd̄ez et docet interius de agēdis. fm̄ illud infra. i. Jo. z. Unctio docebit vos de oībus: et inclināt affectū ad agēdū. fm̄ il lud. z. cor. 5. Caritas xp̄i v̄rget nos. Et hec quidez lex spi ritus dicit̄ lex noua: que vel est ipse spūs sanctus: vel eaz in cordibus nostris spūs sanctus facit. Jere. 31. Dabo legem meā in visceribus eoz: et in corde eozuz superscribā eam. De lege autē veteri supra dixit soluz q̄ erat spiritua lis. i. a spū sancto data. Et sic p̄dicta cōsiderātibus inueni mus q̄tuor leges ab apostolo esse inductas. Primo legē moy si: de qua dixit. Lōdelector legi dei fm̄ interiorēz ho mines. Secūdo legēz fomitis: de qua dixit. Uideo aliaz legē in mēbris meis. Tertio legem naturālē fm̄ vnū sen sum: de qua subdit. Repugnātez legi mentis mee. Quar to tradit legem nouā euz dicit. Lex spūs. et addit vite: qz sicut spūs naturalis facit vitaz nature. sic spūs diuin⁹ fa cit vitā gratie. Jo. 6. Spūs est qui viuificat. Ezech. i. Spi ritus vite erat in rotis. Addit autem. In xp̄o iesu: qz. s. iste spūs nō datur nisi his qui sunt in xp̄o iesu. Sicut enī spi ritus naturalis nō peruenit ad mēbrū qd̄ nō habet cō nexionē ad caput. ita spūs sanctus nō peruenit ad homi nem qui nō est capiti xp̄o iunctus. i. Jo. 3. In hoc scimus q̄ ipse manet in nobis: qz de spū suo ipse dedit nobis. Ac. 5. Spūs sanctus que dedit deus oībus obedētibus sibi. Dec inq̄ lex ex eo q̄ est in xp̄o iesu liberauit me. Joā. 8. Si filius vos liberauerit vere liberi eritis. Et hoc a lege peccati. i. a lege fomitis que inclināt ad peccatū. vel a le ge peccati. i. a cōsensu et operatione peccati qd̄ hoīem t̄z ligatū per modū legis. Per spūm enim sanctū remittitur p̄ctm̄. Joā. 20. Accipite spm̄ sc̄m quoz remiseritis pecca ta remittunt̄ eis. Et mortis nō soluz spiritualis: sed etiaz corpalis: vt infra pbabit̄. Et hoc id̄: qz est spūs vite. Eze. 37. A quattuor v̄ctis veni spiritus et insuffla super interfectos istos et reuiuifcant.

Deinde cum dicit. (Nam qd̄ impossibile etc.) manife stat qd̄ dixerat. s. q̄ lex vite que ē in xp̄o iesu liberat a pec cato. Nā q̄ liberet a morte: ifra pbabit̄. Et hoc pbat per causas que sumit̄ ex icarnatiōe xp̄i. Circa quā tria ponit. p̄mo necessitatē icarnatiōis. 2. modū icarnationis. ibi. (Deus filiū suū etc.) 3. incarnationis fructus. ibi. (Et de peccato etc.) Et vt planior fiat expositio accipiem⁹ p̄mo sc̄d̄. sc̄do tertiu. tertio p̄mū hoc modo. Recte dico q̄ lex spūs vite in xp̄o iesu liberat a peccato. Nam deus pater filiū suum. i. p̄p̄riuz cōsubstantialēz sibi et coeternuz. ps. Dñs dixit ad me filius meus es tu etc. mittēs nō de nouo creās vel faciēs: sed quasi p̄existētē misit. Matth. 21. No uissime misit ad eos filiū suū: nō quidem vt esset vbi non erat: qz vt dicit̄ Jo. i. In mundo erat: sed vt esset mō quo nō erat in mūdo. i. visibiliter p̄ carnē assumptā. vñ ibidē sequit̄. Verbū caro factū est: et vidimus gloriā eius. Bar. 3. Post hoc in terris visus est. Et ideo hic subdit. In simi

litudinem carnis peccati: qd̄ nō est sic intelligendum q̄s verā carnē nō habuerit: sed soluz carnis similitudinē quasi fantastica: sicut manichei dicunt: cū ipse dñs dicat Luc. vltimo. Spūs carnē et ossa nō h̄z sicut: videtis me habere. Unde nō subdit solū in similitudinē carnis: sed in simi tudinē carnis peccati. Nō enīz habuit carnē peccati. i. cū peccato cōceptā: qz caro eius fuit cōcepta per spm̄ sanctū qui tollit peccatū. Matth. i. Qd̄ enim in eo natum est: de spū sancto est. vnde ps. dicit. Ego in innocentia mea igres sus sum. s. in mūduz: sed habuit similitudinē carnis peccati idest similitē carnē carni peccati in hoc q̄ erat passibilis. nā caro hoīs ante peccatū passiōi subiecta nō erat. Deb. z. Debuit per oīa fratrib⁹ assimilari vt misericors fieret. Subdit autē duplicē effectū icarnationis: quoz p̄mus est remotio peccati: quez ponit dicēs. De pctō dānauit pec catus in carne. Qd̄ quidē pōt legi. de peccato. i. p̄ peccato cōmissio in carne xp̄i: diabolo instigante ab occisorib⁹ ei⁹ Dānauit. i. destruxit peccatū: qz cū diabolus innocētē: in quo nihil iuris habebat attentauit morti tradere: iuv stum fuit vt potestātē amitteret. Et ideo p̄ suā passionē et mortē dicit̄ peccatū destruxisse. Col. z. Expoliās. s. i. cruce p̄ncipat⁹ et p̄tates. Sed meli⁹ est vt dicat̄. Dānauit pec catus in carne. i. debilitauit fomitē peccati in carne nostra de peccato. i. ex virtute passiōis sue et mortis que dicitur peccatū p̄pter similitudinē peccati: vt dictū est. vel qz p̄ hoc factus est hostia p̄ peccato que in sacra scriptura dicitur peccatū. Osee. 4. Peccata populi mei comedēt. vñ dicit. z. cor. 5. Eum qui nouerat peccatū p̄ nobis deus fecit peccatū. i. hostiā p̄ peccato. Et ita satisfaciēdo pro no stro peccato abstulit peccata mūdi. Jo. i. Ecce agnus dei qui tollit peccata mūdi. Secūdu effectū ponit cōsequen ter dicens. vt iustificatio legis. i. iusticia quā lex p̄mitte bat: et quā ex lege aliqui sperabāt implerē. i. p̄ficeretur i nobis existētibus. s. in xp̄o iesu. infra. 9. Hentes que nō se crabātur iusticia: apprehēderūt iusticiaz que est ex fide. Et. z. corin. 5. cū dixisset. Eum qui nō nouerat peccatū de us p̄ nobis fecit peccatū. subdit. Ut nos efficeremur iuv sticia dei in ipso: hoc aliter fieri nō poterat q̄ p̄ xp̄m. et iō p̄misi q̄. s. dānare pōt peccatū in carne: et implere iustifi cationē: qd̄ erat ipossibile legi moy si. Deb. 7. Nihil. n. ad p̄fectū adduxit lex. Et hoc quidē erat legi ipossibile: nō p̄pter defectū legis: sed in quo. i. inq̄tū infirmabat̄ p̄ car nem. i. p̄pter ifirmitatē carnis: que erat in hoīe ex corrup tione fomitis: ex qua pueniebat q̄ etiā lege data homo a concupiscētia vincebat. Matth. 26. Spūs quidē p̄p̄t⁹ est: caro autē infirma. Et supra. 6. Humanū dico p̄pter infirmitatē carnis vestre. Et ex hoc p̄z q̄ necesse est xp̄s in carnari. vnde et Hal. z. dicit̄. Si per legē est iusticia: xp̄us gratis mortuus est. i. sine causa. Ideo ergo necessariū fuit xp̄m incarnari: qz lex iustificare nō poterat.

Deinde cum dicit. (Qui nō fm̄ carnē etc.) Probat p̄po situm q̄ntuz ad secūdā cōditionē: ostēdēs q̄ ad hoc q̄ ali qui dānationē euadāt requirūt q̄ nō fm̄ carnē ambulēt. Et circa hoc tria facit. p̄mo pponit qd̄ intēdit. 2. pbat p̄ positū. ibi. (Qui. n. h̄z carnē etc.) 3. manifestat qd̄qz qd̄ i pbatione supposuerat ibi. (Qui sapiētia etc.) Dicit ḡ p̄mo. Dicituz est q̄ iustificatio legis implet̄ in nobis: qui. s. nō solū sumus in xp̄o iesu: sed etiā nō ambulam⁹ fm̄ car nem: sed fm̄ spm̄. i. qui nō sequimur concupiscētiās carnis: sed instinctū spūs sancti. Hal. 5. Spū ambulate.

Deinde cum dicit. (Qui enim fm̄ carnem etc.) Probat qd̄ dixerat. et inducit duos syllogismos. vnū quidē ex pre carnis: qui est talis. Quicumqz sequunt̄ prudentiā carnis ducunt̄ ad mortē: sed quicumqz sunt fm̄ carnē sequuntur prudentiā carnis. ergo quicumqz sunt fm̄ carnē ducuntur

Ad romanos

ad mortē. Aliū syllogismū ponit ex pre spūs qui est talis. Quicūq; sequitur prudētia spūs sequunt vitas ⁊ pacē: sed quicūq; sunt fm spm sequunt prudētia spūs. ḡ quicūq; sunt fm spm sequunt vitā ⁊ pacē. Et sic p; q; illi q; nō ambulāt fm carnē: sed fm spm liberant a lege pcti ⁊ mortē. Primo ergo ponit minozē pmi syllogismi dicēs. Qui enīz ēz carnē. i. qui carni subdunt quasi ei subiecti. Ro. 16. Nō dño nō seruiūt sed suo vētri. Sapiunt ea q; sūt carnis. ac si dicat habēt sapiētia carnis. Sapere. n. que sunt carnis est approbare ⁊ iudicare bona eē que sunt fm carnē. Matt. 16. Nō sapis que dei sunt: sed que hoīs. Jere. 4. Sapiētes sunt vt faciāt mala. Scdo ponit minozē scdi syllogismi dicēs. (Qui vō sūt fm spm) .i. qui spm sanctū sequunt: ⁊ ēz eū ducunt. fm illud Gal. 5. Si spū ducimini nō estis sub lege. Sentiūt ea que sunt spūs. i. habēt rectum sensum in reb; spiritualib;. ēz illud sap. 1. Sētite de dño in bonitate. Et hoz rō est: q; sicut phus dicit in 3. ethicoz. Qualis est vnusq; talis finis videt ei. Un ille cuius est animus in format; p habitū bonū vl' malū: existimat de fine ēz exi gentiā illi; habit;. Tertio ponit maiorē pmi syllogismi dicēs. (Nā prudentia carnis ⁊c.) Ad cui; intellectū o; sci re q; prudētia ē recta rō agibiliū: vt dicit phus in. 6. ethicoz. Recta aut ratio agēdoz vnū p̄supponit ⁊ tria facit. P̄supponit enī finē qui est sicut pncipiū in agēdis: sicut ⁊ rō speculatiua p̄supponit pncipia: ex qb; demonstrat. Scit aut recta rō agibiliū tria. Nā pmo recte cōciliat. Scudo recte iudicat de cōciliatis. Tertio recte ⁊ p̄stāter p̄cipit qd indicatū est. Sic ergo ad prudētia carnis regit q; aliq; p̄supponat p fine delectabile carnis: ⁊ q; cōciliet ⁊ iudicet: ⁊ p̄cipiat ea q; cōueniunt ad hunc finē. Un talis prudētia ē mors. i. causa mortis eterne. Gal. vltimo. Qui seminat i carne de carne ⁊ metet corruptionē. Quarto ponit maiorē scdi syllogismi dicēs. Prudētia autē spūs vita ⁊ pax. Dicit autē fm p̄dicta prudētia spirit; qn aliq; p̄supposito fine spūalis boni cōsiliat: ⁊ iudicat: ⁊ p̄cipit que ordinātur cōueniēt ad hūc finē. Un talis prudētia est vita. i. cā vite grē ⁊ glorie. Gal. vltimo. Qui seminat in spū de spū ⁊ metet vitā eternā. Et est pax. i. cā pacis. Nā pax causat a spū scō. ps. Pax multa diligētib; legē tuā dñe. Gal. 5. Fru ctus spūs charitas gaudium ⁊ pax. Lectio. II.

Quoniam sapiētia carnis inimica ē deo. Legi enī dei nō est subiecta: nec enīz pōt. Qui autē i carne sūt: deo placere nō possunt. Vos autē i carne nō estis: sed in spū. si tñ spūs dei habitat i vobis. Si q; autē spūm xpī nō h;: hic nō est eius. Si autē xpūs i vobis est: corp; qdē mortuū est ppter pctm: spūs vero viuūt ppter iustificationē. Q; si spūs eius q; suscitauit iesum a mortuis habitat in vobis: q; suscitauit iesum xp̄m a mortuis viuificabit ⁊ mortalia corpora vestra ppter ihabitan tem spūm eius in vobis. Ergo fratres debito res sum;: nō carni vt fm carnē viuam;. Si enī fm carnē vixeritis moriemini. si autē spū facta carnis mortificaueritis: viuētis.

Supposuerat apls i p̄cedētib; q; prudētia carnis mors est: ⁊ hoc qdē nūc pbare intēdit. Et pmo pbat pposituz. ⁊ ostēdit fideles qb; scribit tali prudētia eē alienos. ibi. (Vos autē ⁊c.) Circa p̄mū duo facit. pmo pposituz pbat de prudētia carnis in abstracto. ⁊ id qd de prudētia carnis dixerat adaptat eis qui prudētiāz carnis sequunt ibi.

(Qui autē in carne ⁊c.) Circa p̄mū ponit tria media quorum posterio; pbat pus. Per p̄mū aut pbat id qd supra positū est. i. q; prudētia carnis sit mors hoc mō: qui inimicatur deo icurrit mortē. Luc. 19. Uerūtñ inimicos illos qui noluerunt me regnare supra se: adducite huc ⁊ interficite ante me. Et hoc q; deus vita nostra est. Deut. 3. Ipe est enī vita tua. Et iō ille q; inimicat deo icurrit mortem. sed prudētia carnis est inimica deo. ergo prudētia carnis ē causa mortis. (Ubi notādū est q; id qd supra dixerat prudētia carnis nūc nominat carnis sapiētia: nō q; idem sit sapia simplr ⁊ prudētia. sed q; in rebus humanis ē prudentia. puerb. 10. Sapia est viro prudētia. Ad cui; intellectuz sciēdum q; sapiēs simplr dicit qui cognoscit causam altissimā ex qua oīa depēdēt. Causa autē supma oīum deus est. Un sapiētia simplr est cognitio diuinaz rerum. Ut Augu. dicit in lib. de trinitate. i. corin. 2. Sapia loquitur inter p̄fectos. Dicit aut sapiēs in vnoquoq; genere qui cognoscit altissimā causam illius generis: sicut in arte edificatoria dicit sapiēs nō ille qui scit dolare ligna ⁊ lapides: sed ille qui p̄cipit ⁊ disponit cōueniētē formā domus. ex b. n. totuz artificū depēdet. vnde ⁊ apls dicit. i. corin. 3. Ut sapiēs architectus fundamētū posui. Sic igitur sapiēs in rebus humanis dicit q; bonā estimationem habēs de fine humane vite: fm hoc ordinat totā humanā vitā: qd p̄tinet ad prudētiāz. Et ita sapiētia carnis est idē qd carnis prudētia. De hac sapia dicit Jac. 3. Non est desursum descēdēs: sed terrena aīalis diabolica. Dicitur autē hec sapiētia deo inimica: q; tra legē dei hoīem iclinat. Job. 15. Currit aduersus deū collo erecto. Et ideo ad hoc pbādū iducit aliud mediū subdens. Legi enī dei nō est subiecta. Nō. n. pōt aliq; deū odire fm q; in se est: cuz deus sit ipsa essentia bonitatis: sed fm hoc aliq; peccator deum odit: q; p̄ceptū diuine legis est dñum sue volūtati: sicut adulter odit deū inq̄tuz odit hoc p̄ceptū. nō mecha beris. Et sic oēs peccatores inq̄tū nolunt subyci legi dei sunt inimici dei. ⁊. Paral. 19. Dis qui oderūt deū amicitia iūgeris. Unde cōueniētē pbat q; prudētia vel sapiētia carnis sit inimica deo: q; nō est subiecta legi dei. Probat aut hoc per tertiu mediū dicēs. (Nec. n. potest.) Prudētia. n. carnis vitū est qdā: vt ex p̄dictis p; q; autem ille qui subiect; ē vitio possit liberari a vitio ⁊ subyci deo. ēz illud supra. 6. Liberati a peccato serui facti deo. tñ ipz vitūz deo subyci nō pōt: cū ipz vitium sit auersio a deo vel a lege dei: sicut ille qui est niger pōt fieri albus: ēz ipsa nigredo nunq; potest fieri alba. Et fm hoc dicit Matth. 7. Nō pōt arbor mala fruct; bonos facere. Ex quo p; q; nō recte manichei ad cōfirmationē sui errozis hec verba assūmūt volētes q; hec vba ostēdere nām carnis nō esse a deo: cū sit inimica deo: nec possit deo subyci. Nō enīz agit apostolus hic de carne ista que ē creatura dei: sed de prudētia que est vitūz hominis: vt dictum est.

Deinde cum dicit. (Qui autē in carne ⁊c.) Adaptat qd dixerat de prudētia carnis ad hoies qbus prudentia carnis dominat dicēs. (Qui autē in carne sunt). i. qui concupiscētiāz carnis sequunt per prudētiāz carnis q̄dū tales sunt: deo placere nō possunt: q; vt in. ps. dicit. Beneplacitum est deo sup timētes eum. Un illi qui ei nō subyciunt nō pōt ei placere: q̄dū tales sunt. Possūt autē desinere esse in carne fm modū p̄dictū: ⁊ tunc deo placebūt.

Deinde cuz dicit. (Vos autē ⁊c.) Ostēdit eos quib; loquit eē imunes a prudētia carnis. Et circa hoc tria facit. pmo ponit fidelū statuz dicēs. Vos autē nō estis in carne: ⁊ sic p̄mū duo facit. pmo pposituz pbat de prudētia carnis in abstracto. ⁊ id qd de prudētia carnis dixerat adaptat eis qui prudētiāz carnis sequunt ibi.

quis regnū dei nō possunt possidere. Uñ dicit. Vos non estis in carne. i. nō estis in vicys carnis: quasi fm carnem viuētes. z. corin. io. In carne viuētes nō fm carnē militamus: sed in spū. i. spm sequimini. Apoc. i. Sui in spū dnica die. Scdo apponit pditionē dicēs. (Si tñ spūs dei habitat in vobis). i. p. charitate. i. corin. 3. Tēplū dei estis. z. spiritus dei hitat in vobis. Apponit aut hāc pditionē: qz qz uis in baptismo spm scim receperint. potuisset tñ cōtingere qz p pccm supueniēs spm scim amississent. de quo dicitur sap. i. Qz corripit a supueniēte iniquitate. Tertio ostendit pditionē hāc oportere in eis extare dicēs. (Sigs spm xpi nō hz). hic nō est eius: sicut nō est mēbrū corpis qd p spm corpis nō viuificat. ita nō est mēbrū xpi q spm christi nō hz. i. Jo. 4. In hoc scim: qm manet i nobis: qm de spiritu suo dedit nobis. (Est aut notādū q idē ē spūs xpi: z dei patris: s; dicit dei patris in qstū a patre pcedit. Dicit spūs xpi in qstū pcedit a filio. Uñ etiā dñs vbiqz attribuit eū simul sibi z patri: sicut Jo. i. 4. Paraclit' spiritus sanctus quē pater mittet i noie meo. Itēz. Cū venerit paraclitus quē ego mittā vobis a patre zc.

(Deinde cum dicit. (Si autē xpus zc.)) Ostēdit qz p gratiā xpi siue p spiritū sanctū liberemur a pena. z pmo ostēdit qz liberamur p spiritū sanctū in futuro a morte corporali. z qz interim in hac vita adiunamur a spū scō cōtra infirmitates pntis vite. ibi. (Silt aut zc.) Circa pmoz tria facit. pmo pponit qd ostēdit. z ex hoc ifert qddam correlariū. ibi. (Ego fratres zc.) 3. pbat ppositum. ibi. (Quicūqz enī zc.) Circa pmoz considerādū est qz supra mentionē fecerat de spū dei: z de spū xpi: quibus sit vnus z idē spūs. pmo ergo ostēdit qd sequamur ex spū: ex hoc qd est xpi. Scdo ostēdit qd sequamur ex eo in qstū est spūs dei patris. ibi. (Qz si spūs eius zc.) Dicit ergo. dictū est qz si qz spm xpi nō hz hic nō ē ei. vñ cū vos sitis xpi spm xpi habetis z ipsuz xps in vobis habitātē p fidē. fm illd Ephe. 3. Habitare xpm p fidē in cordib' vestris. Si autē xps sic in vobis est: oz vos xpo eē cōformes. xps autē sic venit in mūdū vt qstuz ad spm esset plenus gratia z veritate. z tñ qstū ad corp' hz similitudinē carnis peccati: vt supra dictū est. Uñ z hoc oz esse in vobis qz corpus quidem vestrū ppter pccm qd adhuc manet in carne vestra mortuū est. i. necessitati mortis addictū: sicut Heñ. z. dicitur. Quacūqz die comederitis morte moriemini. i. necessitati mortis addicti eritis. Spūs vō vester qui iam renouatus est a pctō. fm illud Ephe. 4. Renouamini spū mētis vestre. viuūt vita gratie ppter iustificationē p quā iustificatur a deo. Hal. z. Qz aut nūc viuō in carne in fide viuō filij dei. s. i. Justus ex fide viuūt.

(Deinde cū dicit. (Qz si spūs zc.)) Ostēdit quid cōsequamur ex spū scō in qstū est spūs patris dicens. (Qz si habitat in vobis spūs ei?) i. dei patris qui suscitauit iesuz xps a mortuis. ps. Tu aut dnē miserere mei z resuscita me. Act. 3. Hunc deus suscitauit zc. Et tñ ipse xps ppria vtu te resurrexit: qz eadē ē vtu patris z filij. Sequēs est qz id qd deus pater fecit in xpo: faciat etiā in nobis. Et hoc est qd subdit. Qui suscitauit iesum xpm a mortuis viuificabit z mortalia corpa vestra. Nō dicit mortua: sed mortalia qz i resurrectionē nō solū a corpib' vestris auferet qz sint mortua. i. necessitatē mortis habētia: sed etiā qz sint mortalia. i. potētia mori quale fuit corp' ante pccm. Nā post resurrectionē corpa nostra erūt penit' imortalia. Esa. 26. Viuēt mortui zc. Osee. 6. Viuificabit nos post duos dies. Et hoc ppter inhabitatē spm eius in nobis. id est in virtute spūs scī in nobis habitātis. Eze. 37. Dec dicit dn̄s deus ossibus his. Ecce ego intromittā in vobis spm z viuetis. Et hoc ppter inhabitatē spiritū. i. ppter dignitatē

quā corpa nostra habent eo qz fuerūt receptacula spiritū sancti. i. corin. 6. Nescitis qz mēbra vestra tēplū sunt. s. scī. Illi vero quoqz mēbra nō fuerūt tēplū spūs. s. resurgēt: s; habebūt corpa passibilia.

(Deinde cū dicit. (Ego debitores zc.)) Cōcludit correlariū ex dictis. Et pmo ponit cōclusionē. z rōnez assignat. ibi. (Si enī zc.) Dicit ergo pmo. Dictus est qz per spiritū sanctū multa bona nobis pueniūt: z qz ex prudentia carnis sequit mors. ergo debitores sumus spūi sancto ppter beneficia ab eo recepta vt viuamus s; spm: z nō carnez. Hal. 5. Si spū viuim' spū z ambulemus.

(Deinde cū dicit. (Si enī fm carnē.)) Assignat rōnē cōclusionis pmissē. z pmo qstū ad carnē dicēs. (Si. n. s; carnē vixerit). s. sequēdo cupias carnis moriemini. s. morte culpe i pnti: z morte dānatōis in futuro. i. Thi. 5. Quei delicias viuēs mortua est. z assignat rōnē qstū ad spūs. d. (Si at spū). i. p spm. s. mortificaueritis facta carnis. i. opa que ex cupia carnis pueniūt: viuētis vita grē i pnti: z vita glorie in futuro. Col. 3. Mortificate mēbra v'ra q sūt sup terrā. Hal. 5. Qui xpi sunt carnē suā crucifixerunt cū vitis z concupiscentis.

Lectio. III.

Quicūqz enī spū dei agunt hi sunt filij dei. Nō enī accepistis spm seruitutis iteruz in timore: sed accepistis spiritū adoptionis filioz dei: in quo clamamus abba pater. Ipse. n. spūs testimoniū reddit spiritui nostro qz sumus filij dei. Si aut filij z heredes: heredes quidē dei: coheredes aut xpi. si tñ ppatimur: vt z glorificemur.

(Postqz ap̄ls ostēdit qz p spm sanctū dabitur nobis vita gloriosa que oēm mortalitātē a corpib' nostris excludet. Dic. pbatōnē iducit. z pmo ostēdit qz p spm scim hō glorioza vita dat. z ostēdit qre differ. ibi. (Si tñ compatimur zc.) Circa pmoz ponit talē rōnem. Quicūqz sunt filij dei cōsequitur eternitatē glorioze vite. sed qz reguntur spū sancto sunt filij dei. ergo qz regunt spū scō cōsequunt hereditatē glorioze vite. pmo ergo ponit mōzē p dicit rōnis. z maiorē. ibi. (Si aut zc.) Circa pmoz duo facit. pmo pponit qd intendit. z pbat ppositū. ibi. (Nō enī accepistis zc.) Circa pmoz duo cōsideranda sunt. pmo quidē quō aliqui agunt a spū dei: z pōt sic velligi. Quicūqz spū dei agunt sicut quodā ductore z directorē: qd quidē in nobis facit spūs. s. in qstuz illuminat nos interiorius quid facere debeamus. ps. Spūs tuus bon' deducet me zc. S; qz ille qui ducit ex seipso nō opat. hō aut spūalis nō tantū instruit a spū sancto qd agere debet: sed etiā cor eius a spū sancto mouet. Jō plus itelligentem est in hoc qz dicit. Quicūqz spū dei agunt. Illa enī agi dicunt que quodā supiori instinctu mouent. Uñ de brutis dicim' qz nō agūt s; agunt: qz a nā mouent: z non ex pprio motu ad suas actiōes agēdas. Similiter autē homo spūalis nō quasi ex motu ppe volūtatis pncipalit' sed ex instinctu spūs sancti iclinat ad aliqd agēdū. fm illud Esa. 59. Lum venerit quasi fluius violētus quē spiritus dei cogit. Et Luc. 4. qz xpus agebat a spū in deserto. Nō tñ per hoc excludit qn viri spūales per voluntatem z liberū arbitriū operētur: qz ipsū motū voluntatis z liberi arbitriū spūs sanctus in eis causat. fm illud phil. 2. Deus est qui operatur in vobis velle z perficere. Scdo cōsiderādū ē quō illi qui spū dei agunt sūt filij dei. Et hoc est manifestuz ex similitudine filioz carnaliū: qui per semen carnalē a patre pcedētes generātur. Semē autē spūale a patre pcedens est spūs sanctus. Et

Ad romanos

ideo p hoc semē aliqui hoīes in filios dei generant. i. Jo. 3. Omnis qui natus est ex deo peccatus nō facit: quoniam semē dei manet in eo.

¶ Deinde cum dicit. (Nō enī accepistis etc.) Probat propositum. s. q. spiritū. s. accipiētes sint hoīes filij dei. et hoc dupl. pmo quidē ex distinctiōe donoz spiritū sancti. 2. ex p̄fessione nostra. ibi. (In quo clamamus etc.) Circa p̄mūz p̄siderādū est q. s. f. duos effectus facit in nobis. vñū quidē timoris. Esa. ii. Replebit eum spūs timoris domini. Alium amoris. s. s. Charitas dei diffusa est per spirituz sc̄i in cordibus nostris qui datus est nobis. Timor autē facit seruos: nō autē amor. ¶ Ad cuius euidentia cōsiderari oportet q. timor h̄z duo obiecta. s. malū qd quis timendo refugit: et illud a quo sibi hoc malū imminere videt. Dicitur enī homo timere: et occisionē: et regem qui pōt occidere. Cōtingit autē q̄q. q. maluz qd quis refugit est contrariū bono corporali: vel tēporali: qd quis iterdū inordinatē amat et refugit pati ab aliquo hoīe tēporali. Et h̄ est timor humanus vel mūdānus: et hic nō est a spiritu sancto. Et hūc p̄hibet dñs. Mat. i. Nolite timere eos q. corp⁹ occidunt. Ali⁹ autē est timor qui refugit malū: qd p̄trariatur nature create. s. malū pene. sed tñ refugit hoc pati a causa spūali. s. a deo: et hic timor est laudabilis q̄tum ad hoc: sc̄tē q. deum timet. Deu. 5. Quis det eos talē habere mētem vt timeāt me. Et fm hoc a spiritu sancto est. Sed in q̄tum talis timor nō refugit malū qd opponit bono spūali. s. peccatū: sed soluz penā nō est laudabilis. Et istum defectuz nō h̄z a spū sancto: sed ex culpa hoīs: sicut et fides iiformis q̄tuz ad id qd est fidei est a spū sc̄o. nō autē eius infortūtas. Vñ et si p̄ h̄z timorē aliquis bonū faciat: non tñ benefacit: qz nō facit sp̄te: sed coact⁹ metu pene: qd p̄prie est seruoꝝ. Et ideo timor iste p̄prie dicitur seruilitas: quia seruiliter facit hoīes opari. Est autē tertius timor q. refugit maluz qd opponit bono spūali. s. peccata: vel separationem a deo: et hoc qdē timet incurrere ex iusta dei vindicta. Et sic q̄tum ad vtrūq. obiectū respicit rē spūalē. sed tñ cum hoc h̄z oculū ad penā. Et iste timor dicitur esse initialis: qz solet esse in hominib⁹ in initio sue cōuersiōis. Timēt enīz penā p̄pter peccata p̄terita: et timēt separari a deo p̄ peccatus p̄pter gratiā charitati infusaz. Et de hoc dicit i. ps. Inuitus sapiētie timor dñi. Est autē q̄rtus timor q. ex vtra q. parte oculū h̄z solum ad rē spūalē: qz nihil timet nisi a deo separari. Et iste timor est sanctus q. p̄manet in seculuz seculi: vt in. ps. dicit. Sicut autem timor initialis catur ex charitate imperfecta. ita hic timor causat⁹ ex charitate p̄fecta. i. Jo. 4. Perfecta charitas foras mittit timorē. Et ideo timor initialis et timor castus nō distinguunt⁹ contra amorē charitatis qui est causa vtriusq. sed solū timor pene: qz sicut hic timor facit seruitutē: ita amor charitatis facit libertatē filioꝝ. Facit. n. hoīes volūtariē ad honorē dei opari: qd est p̄prie filioꝝ. Lex igit⁹ vetus data est in timore: qd significabāt tonitrua et alia h̄z que facta sunt in datione veteris legis: vt dicit Exo. 19. Et ideo dicit Deh. 12. Et ita terribile erat qd videbat. Et ideo lex vet⁹ p̄ iustitiam penarū inducēs ad mādāta dei seruāda data est in spū seruitutis. Vñ dicit Gal. 4. Unū quidē in mōte synai in seruitutē generās. Et ideo hic dicit. Recte dictū est q. qui spū dei agunt etc. Nō enī itez in noua lege: sicut in veteri lege fuit accepistis spū seruitutis in timore. s. penaz: quē timorē spūs sanct⁹ faciebat. sed accepistis spū. s. charitatis qui est adoptiōis filioꝝ. i. per quē adoptamur in filios dei. Gal. 4. Ut adoptiōis filioꝝ recipemus. Nō autē hoc dicit quasi sit alius et alius spūs. sed qz idē est spūs. s. qui in q̄bidā facit timorē seruile q̄si imperfectū. in alijs facit amorē quasi quoddā perfectum.

¶ Deinde cum dicit. (In quo clamam⁹ etc.) Manifestat idē per nostrā p̄fessionē. Profitemur enī nos patrē habere deū instructi a dño cū dicim⁹ orātes. Pater noster q. es in celis. vt habet Mat. 6. Hoc autē nuenit dicere nō soluz iudeis: sed etiā gētib⁹. Et idē duo ponit idē significantia. s. abba qd est hebreū: et pater qd est latinū vel grecū: vt ostēdat hoc ad vtrūq. populū p̄tinere. vñ et dñs Mat. 14. Abba pater oīa possibilis sunt tibi. Jere. 3. Patrem vocabis me. Hoc autē dicim⁹ nō tātū sono vocis quātuz intentione cordis. que qdē p̄pter sui magnitudinē clamor dicit: sic et ad Moysen tacētē dicit Exo. 14. Quid clamas ad me. s. intētiōe cordis. Sed ista magnitudo intētionis ex affectu filialis amoris p̄cedit quē in nobis. s. s. facit. Et idē dicit. In quo. s. spū sancto clamam⁹. abba pater. Vñ Esa. 6. dicit q. seraphin q. interpretant⁹ ardētes quasi igne spūs sancti clamabant alter ad alterum.

¶ Deinde cum dicit. (Ipse enī spūs etc.) Ostēdit idē ex testimonio spūs sancti: ne forte aliq. dicat q. in nostra confessione decipimur. vñ dicit. Ideo dico q. in spū sc̄o clamamus abba pater. Ipse enī spūs testimoniū reddit: nō quidem exteriori voce ad aures hoīuz: sicut pater p̄testas ē de filio suo Mat. 3. s. reddidit testimoniū p̄ effectū amoris filialis: quē in nobis facit. Et ideo dicit q. testimoniū reddit: nō aurib⁹: sed spūi nostro etc. Act. 3. Nos testes sumus horum verborum.

¶ Deinde cum dicit. (Si autē filij etc.) Ponit maiores. et pmo ostēdit q. filijs debet hereditas dicēs. Si autē aliq. filij per spū. s. sequit⁹ etiā q. sint heredes: qz nō soluz filio nāli: sed etiā adoptiuo debet hereditas. i. Pe. i. Regenerauit nos in spū viuū in hereditatē etc. ps. Hereditas mea p̄clara est mihi. Sc̄o ostēdit que sit ista hereditas. Et pmo describit eā q̄tū ad deū patrē dicēs. Heredes gēz dei. Dicit autē aliq. heres alicui⁹ existere qui p̄ncipalia eius bona p̄cipit seu adipiscit. nō autē qui aliqua munuscula recipit: sicut legit. Gen. 27. Quia abba dedit cūcta q. possedit Isaac. filijs autē cōcubinaz largit⁹ ē munera. Bonū autē p̄ncipale quo deus diues est: est ipsemet. Est enim diues per seipsuz et nō p̄ aliqd aliud: qz extrinsecoz bonozū nō indiget: vt dicit in. ps. Vñ ipsuz deus adipiscunt filij dī p̄ hereditate. vñ ps. Dñs pars hereditatis mee. Ter. 3. Pars mea dñs dixit aīa mea. S. cū filius hereditatē nō adipiscat nisi patre defuncto. videt q. hō nō possit eē heres dei qui nunq. decedit. ¶ Dicitur autē q. illud h̄z locū in bonis corporalibus q. simul a multis possideri non possunt. et idē necesse est vnuz decedere vt alius succedat: sed bona spūalia simul a multis haberi p̄nt. et idē nō oportet decedere vt filij sint heredes. Potest tñ dici q. deus decedit nobis in q̄tū ē in nobis p̄ fidē. erit autē nostra hereditas in q̄tū videbim⁹ cū per speciē. Sc̄o describit hāc hereditatē ex parte xp̄i dicēs. (Liberedes autē xp̄i.) qz ipse cū sit p̄ncipalis filius a quo nos filiationē p̄cipiam⁹: ita ē p̄ncipalis heres cui in hereditate iungimur. Mat. 22. Dic est heres etc. Mich. i. Adhuc heredē adducā tibi.

¶ Deinde cum dicit. (Si tamē cōpatimur etc.) Ostēdit cāz dilationis hui⁹ vite gloriose. Et pmo ponit causam ex pte passionū. 2. ponit p̄minētā glorie ad passiōes. ibi. (Et primo enī etc.) Circa p̄mū cōsiderādus est q. xp̄s qui ē p̄ncipalis heres ad hereditatē glorie peruenit per passiōes. Luc. vltimo. Nōne oportuit xp̄m pati: et ita intrare in gloriā suā: Nō autē nos faciliōri modo debemus hereditatem adipisci. Et idē etiā nos oportet per passiōes ad illaz hereditatē peruenire. Act. 14. Per multas tribulationes oportet nos introire in regnū dei. Nō enī statim imortale et impassibile corpus accipimus vt simul cum xp̄o pati possimus. vnde dicit. Si tñ cōpatimur. i. simul patienter

timoris
amoris

timor mundanus vel humanus

timor seruilis

timor initialis

timor castus sive filialis

sustinemus tribulationes huius mundi: vt & cum christo glorificemur. z. *Thi. z.* Si comortui sumus & conregnabimus.

Lectio. III.

Existimo enim quod non sunt condigne passionibus huius temporis ad futuram gloriam quam reuelabit in nobis. Nam expectatio creature reuelationem filiorum dei expectat. Vanitati enim creatura subiecta est non volens: sed propter eum qui subiecit eam in spe: quod et ipsa creatura liberabit a seruitute corruptionis in libertatem glorie filiorum dei. Scimus enim quod omnis creatura ingemiscit et parturit usque adhuc.

Supra apostolus assignauit causas dilatiois immortalis vite que est hereditas filiorum dei: ex eo quod oportet nos christo copari vt ad eius glorie societatem perueniamus. Et quod posset aliquis dicere onerosas esse hereditatem hanc: ad quam non potest nisi per tolerantiam passionum perueniri. Idem hic ostendit excellentiam future glorie ad passiones presentis temporis. Et primo ponit quod intendit: ostendit propositum. ibi. (Nam expectamus etc.) Dicit ergo primo. Dicitur est quod oportet nos pati vt & glorificemur: nec debemus refugere passiones vt gloriam habeamus. Existimo enim ego quod vtriusque expertus sum. *Eccl. 34.* Vir in multis expertus cogitabit multa. Ipse abundanter passiones sustinuit. *fm illud. z. Corin. ii.* In laboribus et carceribus abundantius. Ipse etiam future glorie contemplator fuit. *fm illud. z. Corin. iz.* Raptus est in paradysum: et audiuit archana verba etc. Hoc inquit existimo quod passiones huius temporis non sunt condigne ad futuram gloriam quam reuelabit in nobis. Vbi quattuor ponit ad ostendendum excellentiam illius glorie. primo quod designat eius eternitatem cum dicit. (Ad futuram.) scilicet post hoc tempus. nihil autem est post hoc tempus nisi eternitas. Unde illa gloria excedit passiones huius temporis sicut eternum tempus. *z. Corin. 4.* Id quod in presenti est momentaneum et leue tribulationis nostre super praemodum in sublimitate eternum glorie preponderans operatur in nobis. Secundo designat eius dignitatem cum dicit. (Gloriam.) quam claritate quadam dignitatis insinuat. *ps.* Exultabunt sancti in gloria. Tertio designat manifestationem cum dicit. (Que reuelabit.) Nunc enim gloria quod habet sancti: sed occultatam in conscientia. *z. Corin. i.* Gloria nostra hec est testimonium conscientie nostre. Tunc autem gloria illa in respectu omnium reuelabitur: et bonorum et malorum de quibus dicitur *sap. 5.* Mirabuntur in subitatioe sperate salutis. Quarto designat eius veritatem cum dicit. (In nobis.) Gloria enim huius mundi vana est: quod est in his que sunt extra homines: puta in apparatu diuitiarum: et in opinione hominum. *ps.* In multitudine diuitiarum suarum gloriatur. Sed illa gloria erit deo: eo quod est intra hominum. *fm illud Luc. 17.* Regnum dei intra vos est. Sic inquit passiones huius temporis si se considerent multum deficiunt a quantitate huius glorie. *Esa. 54.* Ad puerum in modico dereliqui te: et in miseratioe magnis congregabo te. Sed si considerent huius passiones in quantum eas aliquis voluntarie sustinet propter deum ex charitate quam in nobis spiritus sanctus facit. sic ex condigno per huius passiones homo merebitur vitam eternam. Nam spiritus sanctus est fons cuius aque. i. effectus saluunt vitam eternam. vt dicitur *Jo. 4.*

Deinde cum dicit. (Nam expectatio creature etc.) Ostendit propositum per excellentiam illius glorie. Et primo ex expectatione creature. *z. ex expectatione apostolorum. ibi.* (Non solum autem etc.) Circa primum tria facit. primo ponit expectationem creature. *z. manifestat eam. ibi.* (Vanitati enim etc.) Dicit ergo primo. Dicitur est quod etiam futura gloria excedit passiones

presentes. Et hoc tamen manifestum est. Nam expectatio creature. i. ipsa creatura expectans expectat reuelationem filiorum dei: quod vt dicitur *Jo. 3.* Nunc filii dei sumus: et nodum appuit quod erimus. Occultat enim dignitas diuine filiationis in sanctis propter exteriores passiones: sed postmodum reuelabit illa dignitas quam immortalis et gloriosa vita suscipiet: ita quod ex persona ipsorum dicitur *sap. 5.* Ecce quod computati sunt inter filios dei. Dicit autem expectatio. expectat vt talis geminatio intentione expectationis designet. *fm illud. ps.* Expectans expectaui dominum. (Sciendum est autem quod creatura hic tripliciter accipitur potest. Vno modo. homines iusti qui spiritualiter creatura dei dicuntur. Vt quod permanet in bono in quo creati sunt. Vel propter excellentiam: quod omnis creatura quodammodo eis deseruit. *Ja. i.* Voluntarie genuit nos verbo veritatis vt simus in initium aliquid creature eius. Nec autem creatura. i. homo iustus expectat reuelationem glorie filiorum dei tanquam primum sibi repromissum. *Tit. z.* Expectantes beatam spem et aduentum glorie magni dei. Secundo modo potest dici creatura ipsa humana nam quam subiecit bonis gratie que quodammodo in hominibus iniustis nodum iustificata est: sed est sicut informis. In omnibus autem iam iustificatis est quodammodo partim formata per gratiam: sed tamen est adhuc informis respectu illius forme: quia est acceptura per gloriam. Sic inquit ipsa creatura. i. nos ipsi *fm quod consideramus in bonis nam expectat reuelationem glorie filiorum dei.* Quod etiam nobis appetit per gratiam: sicut si dicamus quod nam expectat formam vel colores expectat completionem imaginis: sicut dicitur *Job. 14.* Luctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat imitatio mea. Tertio modo potest intelligi de ipsa creatura sensibili: sicut sunt elementa huius mundi. *fm illud sap. 13.* A magnitudine spiritus et creature cognoscibiliter poterit eorum creator videri. Huius autem creatura dupliciter aliquid expectat. nam expectatio creature sensibilis *fm quod est a deo ordinata ad aliquem finem: quod quodammodo contingit dupliciter. Vno modo scilicet quod deus impmit aliquam formam et virtutem naturalem huius creature: ex qua inclinatur ad aliquem finem: et ignis expectat locum sursum. Alio modo creatura sensibilis ordinata a deo ad aliquem finem qui superexcedit formam naturalem ipsam. Sicut enim humanum corpus induetur quadam forma glorie supernaturali. ita tota creatura sensibilis in illa gloria filiorum dei quadam nouitate glorie consequetur. *fm illud Apoc. 21.* Vidi celum nouum et terram nouam. Et per hunc modum creatura sensibilis expectat reuelationem filiorum dei.*

Deinde cum dicit. (Vanitati enim etc.) Manifestat predictam expectationem. Et primo ponit necessitatem expectandi. *z. expectatio terminus. ibi.* (Quia et ipsa creatura etc.) *3. expectatio signum. ibi.* (Scimus enim quod omnis creatura etc.) Necessitas autem expectandi est ex defectu cui subiacet creatura. Cui enim nihil deficit non habet necesse aliquid expectare. Defectum autem creature ostendit dicens. Vanitati enim creatura subiecta est. Et si quidem per creaturam intelligatur homo iustus. sic intelligitur subieci vanitati. i. istis rebus corporalibus que sunt mutabilia et caduca. Vnde dicuntur vana. *fm illud Eccl. 1.* Vanitas vanitatum et omnia vanitas. Subieci autem eis propter necessitatem presentis vite circa ea occupationem habes. Non tamen volens: quod huius temporalia non amat: sicut illi quos dicit in *ps.* Ut quod diligitis vanitatem et queritis mendacium. Sed tamen huius vanitati subieci talis creatura propter eum. i. propter ordinationem dei qui subiecit eam. i. hominem iustum huius sensibilibus creaturis: et tamen in spe: vt scilicet quodammodo a tali occupatione homo liberetur in resurrectione. scilicet quodammodo neque nubet: neque nubent: sed erunt sicut angeli in celo. *Mat. 22.* Si vero intelligatur creatura ipsa humana nam sic est subiecta vanitati. i. passibilitati. *fm illud ps.* Veritatem vniversa vanitas omnis homo viuens. Non tamen volens: quod talis vanitas est humane nature in pena inflicta. Pena autem est inolutaria sicut et culpa voluntaria: sed tamen huius passionibus humana natura subieciatur propter eum: id est

Ad romanos

propter sententiam dei qui subiecit eam. scilicet humanam naturam defectibus: sed tamen in spe quibus euadendi habentur passionibus. *Esa. 28.* Non in perpetuum trituras trituras. Si autem intelligat de creatura sensibili. sic talis creatura subiecta est vanitati. i. mutabilitati non volens. *Ps. 90.* Eni defectus qui consequuntur mutabilitatem sicut corruptio et senium et alia habentur contra naturam particulari huius vel illius rei cuius appetitus est ad perseverantiam: sed sunt secundum naturam vlem. Sed nihilominus habentur vanitati creatura sensibilis subiectis. propter eum. i. propter ordinationes dei qui subiecit eam in spe. i. in expectatione gloriose novitatis: ut supra dictum est.

¶ Deinde cum dicit. (Quia et ipsa creatura etc.) Ostendit terminum predictae expectationis. Non enim est vana eius expectatio vel spes: quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptiois in libertatem glorie filiorum dei. Et siquidem per creaturam intelligat homo iustus. per servitute corruptiois intelligit cura querendi victum et vestitum: et alia quibus servit nra mortalitati quae est quaedam servitudo a qua liberabuntur sancti tendentes in libertatem glorie filiorum dei. Qui quis nunc habeat libertatem iusticie que est a servitute peccati. nondum tamen habet libertatem glorie que est a servitute miserie. *Job. 39.* Quis dimisit onagrum liberum. Si vero per creaturam intelligat humana natura ipsa liberabitur a servitute corruptiois. i. ad litteram a passibilitate et corruptioe. et hoc tendens in libertatem glorie filiorum dei: que est non solum a culpa: sed etiam a morte. *1. Cor. 15.* Absorpta est mors in victoria tua. Si vero intelligatur de creatura sensibili: sic ipsa creatura liberabitur a servitute corruptiois. i. mutabilitatis: quia in quolibet mutatione est aliqua corruptio. ut *Aug. dicit.* et etiam plus in *S. Phycorum* et *B* in libertatem glorie filiorum dei: quia *B* etiam libertati glorie filiorum dei congruit. ut sicut ipsi sunt inouati et eorum habitatio inouetur. *Esa. 62.* Ego creabo celos novos et terram novam: et non erunt in memoria poena. i. poena mutabilitatis creature: quia et ipsa etc. *1. Cor. 15.* secundum primum sensum. Ac si dicat. Non solum nos apostoli: sed etiam alii iusti. In sensu autem. *2.* non solum iusti: sed etiam ipsa humana natura que in quibusdam nondum est renouata per gratiam. In tertio autem sensu intelligendum est ac si dicitur. Non solum homines sed alia creatura.

¶ Deinde cum dicit. (Scimus. n. etc.) ponit signum expectationis. Scimus. n. nos apostoli per spiritum sanctum instructi: et et per experientiam quod omnis creatura ingemiscit et parturit usque adhuc. Quod quidem si intelligat de creatura sensibili habet difficultatem: primo quidem quod ad hoc quod dicitur ingemiscit et parturit. *Doc. n.* venire videtur non nisi creature rationali. sed potest sic exponi ut hoc quod dicitur ingemiscit. Idem sit ei quod dixit non volens. In illis. n. ingemiscimus: que nostre voluntati repugnat. Sic ergo in quantum defectus nature sensibilis sunt contra naturalem appetitum particularis nature dicitur ipsa creatura sensibilis ingemiscere. Quod autem dicitur parturit idem est ei quod supra dixerat. Expectat. Nam parturitus est via ad plenum produendam. Sed contra autem dubium est in hoc quod dicitur. (Omnis creatura.) quia sic etiam includerentur corpora celestia. Unde et glo. dicit quod sol et luna non sine labore statuta sibi implentur spacia. sed exponendum est ut labor accipiat per motum: sicut et reges quibus accipiuntur per cessantiam ab opere sicut de die 7° requiescit. *Gen. 1.* Et secundum hoc gemit intelligit corruptio que aut miscet motui locali: puta. scilicet definit esse in hoc vbi et incipit esse in alio. per parturitionem autem intelligit ordinatio celestium corporum ad eorum innovationem. Si vero exponatur de hominibus sic dicitur humana natura omnis creatura: cum spirituali. scilicet quantum ad intellectum. cum animalis quantum ad corporis animationem. cum corporali quantum ad corpus. Sic ergo creatura. i. homo ingemiscit partim propter mala que patitur. partim propter bona spacia que differunt. *Tren. 1.* Multi gemitus mei. Parturit autem: quia cum quadam afflictione animi sustinet dilationem glorie expectate. *puer. 9.* Spes que differtur

affligit animam. *Jo. 16.* Mulier cum parit tristitias habet. *ps.* Ibi dolores ut parturientis. Dicit autem usque adhuc. quia iste gemitus non est ablatus per nostram iustificationem: sed permanet usque adhuc. i. usque ad mortem vel usque adhuc: quia et si aliqui iam sint liberati qui sunt in gloria: adhuc tamen nos sumus res fidui. Vel usque adhuc: quia non solum antiqui patres qui fuerunt ante christum: sed etiam adhuc tempore gratie eadem patimur. *z. Pet. 3.* dicitur ex persona ipiorum. Ubi est promissio aut aduentus eius? Ex quo patres dormierunt omnia sic perseverant ab initio creature. ¶ Est autem sciendum quod quia creatura dei potest dici esse illud quod sub deo est: aliqui voluerunt predicta verba exponere de qualibet creatura etiam de angelis sanctis. Sed valde inconueniens est ut ipsi dicantur vanitati subiecti: aut ingemiscere et parturire: ut ipsi iam habeant gloriam: cuius similitudinem expectamus secundum illud *Matth. 22.* Erunt sicut angeli dei in celis. et idem venientur secundum predicta exponitur. *Lectio. V.*

Non solum autem illa sed et nos ipsi primitias spiritus habentes: et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum dei expectantes redemptionem corporis nostri. Spe enim salui facti sumus. Spes autem que videtur non est spes. Nam quod videt quis quod sperat. Si autem quod non videmus speramus: per patientiam expectamus. Sicut autem et spiritus adiuvat infirmitatem nostram. Nam quod oramus sicut orationem nescimus: sed ipse spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui autem scrutatur corda: scit quid desiderat spiritus: quia secundum dei postulat pro sanctis.

¶ Supra ostendit apostolus excellentiam future glorie ex expectatione creature. nunc ostendit idem ex expectatione apostolorum. Non autem potest esse paruum quod a magnis viris expectatur tam anxie. Et circa hoc duo facit. primo proponit quod intendit. secundo probat propositum. *ibi.* (Spe enim etc.) Circa primum tria facit. primo proponit dignitatem expectatum cum dicit. (Non solum autem illa) scilicet creatura expectat gloriam filiorum dei: sed et nos ipsi. scilicet apostoli habentes primitias spiritus sancti: quia scilicet spiritum sanctum et tempore prius: et ceteris abundantius apostoli habuerunt: sicut et in fructibus terre illud quod primo ad maturitatem peruenit est primitiuus et magis acceptus. *Jer. 2.* Sanctus israel domino primitie frugum eius. *Deb. 12.* Accessistis ad ecclesiam primitiuorum qui conscripti sunt in celestibus. Ex quo patet quod apostoli sunt omnibus aliis sanctis quacumque prerogatiua prefulgeant: siue virginitatis: siue doctrine: siue martyrii preferendi: tamquam abundantius spiritum sanctum habentes. ¶ Sed potest aliquis dicere quod quidam alii sancti maiora tormenta sustinuerunt et maiores austeritates propter christum quam apostoli. ¶ Sed dicendum est quod magnitudo meriti principaliter et respectu essentialis primus attenditur secundum charitatem. Consistit enim premium essentiale in gaudio quod habetur de deo. Manifestum est autem quod de deo plus gaudebunt qui plus amant. Unde et illam visionem beatam dominus suo dilecto promittit dicens *Jo. 14.* Si quis diligit me diligetur a patre meo. et ego diligam eum: et manifestabo ei meipsum. Sed secundum quantitatem operum meretur homo premium accidentale quod est gaudium de talibus operibus. Apostoli ergo illa opera que fecerunt ex maiori charitate fecerunt: ex qua habebant cor ad multa maiora facienda si fuisset oportunum. Si autem dicat aliquis potest tantum quis conari quod habebit eam lem charitatem cum apostolis. Dicendum quod charitas hominis non est a seipso: sed ex gratia dei que datur unicuique secundum mensuram donationis christi: ut dicitur *Ephe. 4.* Unus

eius autē dat gratiā pportionatā ei ad qd eligi: sicut ho-
mini xpo data est excellētissima gra: qz ad hoc est electus
vt eius nā in vnitatē psonē diuine assumere: et post eum
habuit maximā plenitudinē grē beata maria q ad hoc ē
electa vt eēt mater xpi. Inter ceteros autē ad maiores di-
gnitatē sunt electi apostoli. vt. s. immediate ab ipso accipiē-
tes. alijs traderēt ea que prinēt ad salutē: et sic in eis eccle-
sia quodā mō fundaret. fm illud Apoc. zi. Durus habe-
bat fundamēta. xij. et noia apostolorū erāt in eis scripta. et
ideo dī. i. corin. iz. De' posuit in ecclesia p mū qdē aposto-
los. Et ideo de' eis abundantiōrē gratiā pte ceteris tribu-
it. Scōdo ponit anxietatē expectatōis cū dicit. (Et ipsi in-
tra nos gemim'.) Qui qdē gemit' designat afflictiones
ex dilatione rei cum magno desiderio expectata. s. illud
puerb. iz. Spes que differit affligit aiām. ps. Laboraui i
gemitu meo. Iste autē gemit' nō est tam exteri' q̄ interi'.
tum qz ex exteriōri cordis affectu pcedit. tum qz est ppter
interiora bona. vnde signāter dicit. Intra nos. Tren. pri-
mo. Multi gemit' mei. Tertio ponit rem expectatam. d.
(Adoptionē filioꝝ dei expectātes). i. p̄pletionē hui' ado-
ptiōis. Inchoata. n. est h' adoptio p spm scm iustificantes
aiām. s. codē. Accepistis spm adoptiōis filioꝝ. Cōsumabi-
tur autē p ipius corpis glorificationē. vii. s. s. Gloriamur i
spe glorie filioꝝ dei. Et hoc est qd subdit. Redēptionem
corpis nostri vt. s. sicut spūs noster redēptus ē a peccato.
ita corpus nostrū redimat a corruptione et morte. Osee.
iz. De morte redimam eos. Phil. 3. Reformabit corpus
humilitatis nostre.

Deinde cū dicit. (Spe. n. zc.) Probat qd dixerat tali rō-
ne. Spes est de his que nō p̄sentialr vident: sed in futuro
expectant. sed nos sumus salui facti p spem. ergo expecta-
mus in futuro cōplētiētū salutis. Primo ergo ponit mio-
rē dicēs. (Nos enī apostoli sic ceteri fideles spe salui fa-
cti sum') qz. s. spem nostre salutis habem'. i. p. e. i. Regnā-
uit nos in spez viuam. ps. Spate in eū oīs cōgregatio po-
puli. Scōdo ponit maiorē dicēs. (Spes autē). i. res spata:
que videt q̄si p̄sentialr habita nō est spes. i. nō est res spa-
ta sed habita. Spes. n. est expectatio futuri. Sopho. s. Ex-
pecta me in die resurrectionis mee in futuro. Tertio ponit
p̄bationē maioris dicēs. (Nā qd videt quis quid) i. cur
spat. q. d. Spes ip̄ortat motū aiē in aliqd nō habitū tēdē-
tem. Cū autē aliqd iā habet nō ē necessariuz: vt in id aliqs
moueat. Et est notādū qz spes ex fide quodā modo
orī attribuit spei opus illud qd est fidei. s. eē de nō visis.
fm illud Heb. ii. Fides est argumētū nō apparētū. Quar-
to ponit cōclusionē dicēs. (Si autē qd nō videm' spam').
sequit' qz p̄patiētā expectam'. (Uñ notādū ē qz p̄prie
patiētia ip̄ortat toleratiā tribulationū cū quadā equani-
mitate. infra. iz. In tribulatione patiētes. qz vō dilatio bo-
ni habet quadā rōnē mali. Inde est qz etiā diutina expe-
ctatio bonoꝝ absentū cū trāquillitate animi attribuitur
patiētie. sed hec maxime ad lōganimitatē prinēt. fm illd
Ja. z. Patiētes estote vsqz ad aduētū dñi. Utroqz autem
modo patiētia hic accipit: qz apostoli expectabāt equani-
miter gloriā: et cū dilatione et tribulatione.

Deinde cū dicit. (Similr autē zc.) Ostēdit quō p spm sctū
ctum adiunamur in defectibus vite p̄sentis. Et pmo q̄stū
ad p̄pletionē desiderioꝝ. Scōdo q̄stū ad directionē exte-
rioz euētū. ibi. (Scimus autē zc.) Circa p̄mū duo facit.
p̄mo pponit qd intēdit. z. manifestat p̄positū. ibi. (Nāz
quid orem' zc.) Dicit ergo p̄mo. Dictum est qz p spm scm
viuificabunt nostra mortalia corpa qm auferet a nobis
nostra ifirmitas. Similr autē et in statu huius vite in quo
adhuc ifirmitati subycimur spūs adiunat ifirmitates
nostrā. et si nō totalr eaz tollat. Eze. 3. Spūs quoqz eleua-

uit me: et assūpsit me aby amaris in indignatiōe spūs mei:
q̄si ifirmitate nōdū totalr cessante. Manus enī dñi erat
mecū confortans me. Et i spūs me assūpsit. Ma. 26. Spi-
rit' qdē p̄optus est: caro autē infirma.

Deinde cū dicit. (Nā qd orem' zc.) Manifestat qd di-
xerat. Et p ostēdit necitatē auxily spirit' qd prinēt ad in-
firmitatē p̄ntis vite. z. ostēdit modū auxily. ibi. (S. ipse
spirit' zc.) 3. ostēdit efficacā auxily. ibi. (Qui autē scri-
ta' zc.) Dicit ḡ p. Recte dico qz spirit' adiunat ifirmitatē
nostrā. Nā in b patimur ifirmitatē qz nescim' quid
orem' sicut o3. Job. 3. Uiro cui' abscondita est via et circū-
dedit eū de' tenebris. Et ē cōsiderādū qz duo dicit nos
ap̄ls nescire. s. qd orādo petam': et modū quo petere opoz-
teat: s. vtrūqz videt esse falsuz. Nā p̄mo scim' qd orem':
qz b nos dñs docuit. Matth. 6. Sāctificet nomē tuū zc.
S. dicēdū qz i gnāli qdē possum' scire qd uenienter
orem'. sed in spāli hoc nō possum' scire. p̄mo qdē: qz si de-
sideram' aliqd op' v̄tutis facere: qd ē implere dei volūtātē
sicut in celo et in terra. potest p̄tingere qz illud opus v̄tutis
nō est huic vel illi cōgruū sicut alicui qui v̄tilr posset i
actiōe p̄ficere nō expedit cōplētiōis ges et cōuerso: vt
greg. dicit in moralib' sup illd Job. 5. Ingredieris i abun-
dantia sepulchz. vii. dicit. puerb. i4. Est via q̄ videt hōi
iusta. nouissima autē illi' ducūt ad mortē. Scōdo. aliqs de-
siderat aliqd tēporale bonū ad sustētationē vite qd ē pe-
tere panē quortidianū: qd tñ sibi vertit in piculuz mortl
Multi. n. pp diuitias pierūt. Eccl. 5. Diuitie cōseruate in
malū dñi sui. Tertio. aliqs desiderat liberari ab aliqua
molestia tentatiōis q̄ tñ ē sibi ad custodiā humilitatis. s.
cut Paulus petyt amoueri a se stimulū: qz tñ erat ei dat':
ne eū magnitudo reuelationū extolleret. vt dī. z. cori. iz.
Sitr' ē vt qz sciam' sic o3 nos orare. fm illud. Jac. i. Po-
stuler i fide nihil hesitās. Et ad b vōm qz in gnāli hoc
scire possum': s. i spāli mor' cordis nri vsqz qz discernere
nō possum': vtputa vtz petam' aliqd ex ira: vel ex celo iu-
sticie. Uñ et Mat. io. Reprobata est petitio filioꝝ Zebe-
dei: qz lz viderētur p̄ticipationē diuine glie postulare: tñ
ex quadā glia seu elatiōe p̄cedebat eoz petitio.

Deinde cū dicit. (Sed ipse zc.) Ponit modum auxily
spūs sancti dicēs qz ipse spūs postulat p nobis gemitibus
ienarrabilib'. Qd qdē videt suffragari errozi arry et ma-
cedony: qz posuerūt spm scm eē creaturā et minorē patre et
filio. postulare enī est minoris. s. si ex eo qz dīc eū postula-
re itelligam' eū eē passibile creaturā et p̄re miorē. p̄ns est
et qz ex eo qz dīc eū gemitib' postulare: itelligam' eū esse
passibile creaturā b̄rudie carētē: qd nullus vnqz hereti-
cus dixit. Nā gemit' ex dolore ē qz ad miseriāz prinēt. Et
iō exponēdū ē. Postulat. i. postulātes nos facit: sic et Hen.
zz. Nūc cognoui qz timeas dñz. i. cognoscere feci. Sāc at
nos spūs scūs postulare inq̄stū i nobis recta d̄sideria cau-
sat. Nā postulatio ē qdā d̄siderioꝝ explicatio. Desideria
āt recta ex amore charitatis pueniūt quā i nobis. s. s. fac.
supra. 5. Charitas dei diffusa ē i cordib' nris p spm scm q
dat' ē nobis. Spū at scō dirigēte et istigāte cor nrm: et nra
desideria nō p̄nt eē nisi nobis v̄tilia. Esa. 4. Ego dñs do-
cens te v̄tilia. et iō subdit. Pro nobis. Et at qd multū de-
sideram' et desiderāter petim' dilationē euz dolore et ge-
mitib' patimur. et iō subdit. Gemitibus. quos. s. i. in corde
nostro causat: inq̄stū. s. nos fac' celestia desiderare q̄diffe-
runt. Iste ē gemit' columbe quē. s. i. in nobis fac'. Nau. z.
Minabant gemitēs vt columbe. Dīc at ienarrabilib'.
aut qz sunt pp rē ienarrabile. s. celestē gliaz. z. cor. iz. Au-
diuit archana v̄ba q̄ nō licet hōi loqui. Aut qz ipsi motus
cordis sufficiēter enarrari nō p̄nt. fm qz a spiritu sancto
p̄cedunt. Job. 38. Quis enarrabit celoꝝ rōnem.

Ad romanos

Deinde cum dicit. (Qui autē scrutator etc.) Ostēdit efficaciam auxilij quo spūs sanctus nos adiuvat dicens. Qui autē scrutat corda. i. deus cui ppriū ē corda scrutari. ps. Scrutās corda et renes deus. Dicit autē de⁹ scrutari corda: nō q̄ ingredō occulta cordis cognoscat: s̄ q̄ manifeste scit ea que in corde latēt. Sopho. i. Scrutabor ierlm̄ in lucernis. Deus inq̄ scrutās corda scit. i. approbat s̄z il lud. z. thi. z. Nonit dñs qui sūt eius. Quid desideret spiritus. i. quid desiderare nos faciat. ps. Dñe ante te oē desiderij meū. Ideo autē desideria spūs que in sanctis facit spūs sanctus sunt deo accepta: q̄ postulat p̄ sanctis. i. postulare eos facit s̄m deū. i. quod cōuenit diuino beneplacito. puer. io. Desiderij iustoz omne bonū. In cuius exemplum dominus patri dicebat. Non sicut ego volo: sed sicut tu vis. Matth. z6.

Lectio. VI.

Simul autē qm̄ diligētibus deus oia cooperant in bonū his q̄ s̄m ppositū vocati sunt sancti. Nā quos p̄sciuit et predestinauit conformes fieri imaginis filij sui: vt sit ipse primo genitus in multis fratrib⁹. Quos autē predestinauit hos et vocauit: et quos vocauit: hos et iustificauit. Quos autē iustificauit: illos et magnificauit. Quid ḡ dicem⁹ ad hec? Si d̄s pro nobis q̄s nos? Qui ēt pprio filio suo nō peccit: s̄z pro nobis oibus tradidit illū. Quō nō etiā cū illo omnia nobis donauit.

Ostēdit supra apostolus q̄ spūs sanct⁹ adiuvat infirmitates p̄sentis vite q̄tuz ad impletionē nostrorū desideriorū. hic ostēdit qualiter nos iuuat q̄tum ad exteriores euentus dirigēdo in bonū nostrū. Et p̄mo pponit qd̄ itēdit. z. p̄bat ppositū. ibi. (Nā quos p̄sciuit etc.) z. infert quādam conclusionē ex dictis. ibi. (Quis ergo separabit nos etc.) Circa p̄mū duo cōsiderāda occurrūt. Primo quidem magnitudo beneficij que nobis a spū sancto cōferret: vt. s̄oia nobis cooperent in bonū. Ad cuius euidentia cōsiderādū est q̄ q̄quid sit in mūdo etiā si malū sit cedit in bonū vniuersū: q̄ vt Aug. dicit in ench. Deus ē adeo bonus: q̄ nihil mali esse p̄mitteret: nisi esset adeo potēs: q̄ ex quolibet malo posset elicere aliquod bonū. Nō autē semp̄ cedit malū in bonū: et in quo ē: qd̄ sicut corruptio vnius aialis cedit quidē in bonū vniuersū inq̄tū per corruptionē vnius generat aliud: nō tñ in bonū eius qd̄ corripitur: quia bonū vniuersū est a deo volitū s̄m se: et ad spūs ordinātur oēs partes vniuersi. Et eadē rō esse videtur circa ordinē nobilissimarū partiū ad alias partes: q̄ malū aliarū partiū ordinat in bonū nobilissimarū. Sed quicquid sit circa nobilissimas partes nō ordinat nisi in bonū ipsarū: q̄ de eis p̄pter se cura habet. de alijs autem p̄ ipsas: sicut medicus infirmitatē pedis sustinet vt curet caput. Inter oēs autē pres vniuersi excellūt sancti dei: ad quoz quēlibet p̄tinet qd̄ dicit Matth. z5. Sup̄ oia bona sua cōstituet eū. Et iō q̄quid accidit: vel circa ipsos: vel alias res totū in bonū eoz cedit: ita q̄ verificat qd̄ dicit puer. ii. Qui stultus est seruet sapiētia: q̄. s̄ etiā mala peccatorū in bonū iustoz cedūt. vñ et deus spālez curā de iustis habere dicit. s̄m illud. ps. Oculi dñi sup̄ iustos. inq̄tum. s̄ sic de eis curat q̄ nihil mali circa eos permittit: qd̄ nō in eoz bonū cōuertat. Et hoc quidē manifestū est q̄tum ad mala penalia que patiunt. vnde in glo. dicitur q̄ ipsoz infirmitate exerceat humilitas: afflictioe patientia: cōtradictioe sapiētia: odio beniuolētia. Un. i. pet. 3. Si

quid patimini p̄ iusticia beati. (Sed nunquid etiā eis peccata cooperatur in bonū: Quidā dicūt q̄ peccata nō p̄tinent sub hoc q̄ dicit oia. quia s̄m Aug. peccatū nihil est: et nihil fiunt hoies cū peccāt. S̄z p̄tra hoc est qd̄ i glo. sa segt. Usq̄ adeo talib⁹ deus oia coopat in bonū vt si q̄ hoz deuīat et exorbitat etiā hoc ipsū eis faciat p̄ficere in bonū. vñ et in ps. dicit. Cū ceciderit iustus nō collidet: q̄ dñs supponit manū suā. S̄z s̄m hoc videt q̄ semp̄ tales in maiori charitate resurgāt: q̄ bonū hoīs i charitate cōsistit: quam si nō habeat ap̄lus se nihil esse recognoscit. i. cor. 13. (Sed dōz est q̄ bonū hoīs nō solū cōsistit i q̄titate charitatis: sed precipue in ipsius p̄seuerantia vsq̄ ad mortē. s̄m illud Matth. z4. Qui p̄seuerauerit vsq̄ in finem hic saluus erit. Ex hoc autē q̄ iustus cadit resurgit cautior et humilior. vnde in glo. subdit. postq̄ dixerat q̄ hoc ipsum faciat eis in bonū p̄ficere: q̄ sibi humiliores redeūt atq̄ doctiores. Discūt. n. cū t̄ore se exultare debere: n̄ q̄si arrogādo sibi tanq̄ de sua v̄tute fiducia p̄manēdi. Secdo ōz cōsiderare q̄bus h̄ b̄ficiū op̄etatur. Circa qd̄ p̄ attendit aliqd̄ ex p̄te hoīs cū dicit. Diligētib⁹ deū. dei enī dilectio est in nobis per inhabitatē spūm vt habitum est supra. z. ipse autē spūs sanct⁹ est qui nos dirigit in vias rectā: vt dicit in ps. Un̄ dicit. i. pe. 3. Quis est qui vobis noceat si boni emulatores fueritis: Et in ps. Pax multa diligētibus legētūā et nō est illis scādalu. Et hoc rōnabiliter: q̄ vt dicit puerb. 8. Ego diligētes me diligo. diligere est bonū velle dilecto. dei autē velle est opari. Oia enī q̄ cūq̄ voluit fecit: vt in ps. dicit. Et iō deus oia cōuertit i bonū his qui eū diligunt. Secdo attendit id qd̄ est ex parte dei. qui p̄mo fideles ab eterno p̄destinauit. Secdo ex tēpore vocat. Tertio sanctificat. et hec tria tāgit cum dicit. Vis qui s̄m ppositū vocati sunt sancti. i. p̄destinati vocatis et sanctificatis: vt ppositū referat ad p̄destinationē que s̄m Aug. est ppositū miserēdi. Ephe. i. P̄destinati s̄m ppositus ei⁹. Qd̄ dicit vocati. ad vocationē. Efa. 4. i. Vocauit eū vt sequerē se. Qd̄ dicit sancti ad sanctificationē. s̄m illud Le. zi. Ego dñs q̄ sanctifico vos. Hoc autē ap̄s se scire dicit ex p̄sona sanctorū dicens. Scim⁹. sap. io. Dedit illi sciam̄ sanctorū. p̄cedit autē hec scia tū ex experimēto. tū etiā ex cōsideratiōe efficacie charitatis. Lan. 8. Fortis ē vt mors dilectio. Et ēt p̄destinatioe eterne. Efa. 46. Vis volūtas mea implebit: et oē silij meū fiet.

Deinde cū dicit. (Nā quos p̄sciuit etc.) Probat qd̄ dixerat tali rōne. Nullus pōt nocere his quos d̄s p̄mouet. s̄z p̄destinatos diligētes deū d̄s p̄mouet. ḡ nihil pōt eis nocere: s̄z oia cedūt eis in bonū. Primo q̄ p̄bat maiorē. s̄ q̄ eos de⁹ p̄moueat. z. maiorē. s̄ q̄ p̄motis a deo nihil pōt esse nociuū. ibi. (Quid ḡ dicem⁹ etc.) Circa p̄mū duo facit. p̄ponit ea q̄ sunt ad p̄motionē sanctorū ab eterno. z. ea q̄ sūt ex tpe ibi. (Quos autē p̄destinauit etc.) P̄ponit autē duo circa p̄mū. s̄ p̄sciam: et p̄destinationē cū dicit. (Nā quos p̄sciuit: et quos p̄destinauit.) Dicit autē qd̄ p̄destinatio hic accipit p̄ p̄paratione que est in tpe. qua. s̄. de⁹ p̄parat sanctos ad gratiā. et hoc dicunt ad distinguendū p̄sciam a p̄destinatione. Sed si recte cōsideretur vtrūq̄ est eternum. et differunt rōne. Nam sicut dicitur est supra p̄mo. sup̄ illud qui p̄destinatus est: p̄destinatio ip̄ortat p̄ordinationē quādam in aīo eoz que quis est factururus. Ab eterno autē deus p̄destinauit beneficia que sanctis suis erat daturus. Un̄ p̄destinatio est eterna. differt autē a p̄sciam s̄m rōne: q̄ p̄sciam ip̄ortat solā notitiā futurorū. sed p̄destinatio ip̄ortat causalitatē quādam respectu eoz. Et iō de⁹ h̄z p̄sciam: et de peccatis. s̄z p̄destinatio ē de bonis salutaribus. vñ ap̄lus ad Ephe. p̄mo dicit. P̄destinati s̄m p̄positum eius vt simus in laudem etc.

Circa ordinē autē p̄sciētīe et p̄destinatiōis dicūt q̄dam q̄ p̄sciētīa meritoꝝ bonoꝝ et maloꝝ ē rō p̄destinatiōis et reprobationis: vt. s. intelligat̄ q̄ deus p̄destinet aliquos: q̄ p̄scit eos bñ opaturos: et in xpm credituros. Et h̄z b̄ lra sic legit̄. Quos p̄sciuit cōformes fieri imaginis filij eius hos p̄destinauit. Et h̄ qdē rōnabilr diceret. si p̄destinatio respiceret tñ vitā eternā q̄ dat̄ meritis: s̄z sub p̄destinatiōe cadit oē beneficiū salutare qd̄ est hōi ab eterno diuinitus p̄paratū. vñ eadē rōne oīa bñficia que nobis p̄fert ex tpe p̄parauit nos ab eterno. Vñ ponere q̄ aliqd̄ meritum ex parte nra p̄supponat̄: cui p̄sciētīa sit rō p̄destinatiōis nihil est aliud q̄ gr̄am ponere dari ex meritis nris: et q̄ p̄ncipiū bonoꝝ opeꝝ est ex nobis: et p̄sumptio est ex deo. vñ cōueniētī sic ordinat̄ littera. Quos p̄sciuit hos et p̄destinauit fieri cōformes imaginis filij sui. Ut ista cōformitas nō sit rō p̄destinatiōis sed termin⁹ vel effect⁹. Dicit. n. ap̄l̄us Ep̄he. i. p̄destinauit nos in adoptionē filioꝝ dei. Nihil enī aliud ē adoptio q̄ illa cōformitas. Ille enī qui adoptatur in filiū dei cōformat̄ vō filio eius. p̄mo qd̄em in iure participāde hereditatis: sicut supra codē dicit̄ est. Si filij et heredes. heredes qd̄ dei: coheredes autē xpi. Secdō i participatiōe splēdor̄is ipsi⁹. Ipse enī genit⁹ ē a patre tanq̄ splēdor̄ glorie ei⁹. Deb. p̄mo. Vñ p̄ h̄ q̄ sanctos illuminat de lumine sapie et gr̄e facit eos fieri cōformes sibi. vñ i ps̄ dicit̄. In splēdorib⁹ sanctoꝝ ex vtero ante luciferū genui te. i. pfundatē oēs splēdorē sanctoꝝ. Qd̄ autē dicit̄. imaginis filij eius. pōt̄ itelligi dupl̄. vno mō vt sit cōstructio ap̄positiua: vt sit sensus cōformes imaginis filij ei⁹ q̄ ē imago. Col. i. Qui est imago inuisibilis dei. Alio mō pōt̄ itelligi vt sit cōstructio trāsitiua: vt sit sensus p̄destinauit nos fieri cōformes filio suo: in hoc q̄ portem⁹ ei⁹ imaginez. i. corin. i. sicut portavim⁹ imaginē terreni: sic portemus imaginē celestis. Dicit autē. Quos p̄destinauit: q̄ oēs p̄scitōs p̄destinet: sed q̄ eos p̄destinare nō poterat nisi p̄sciret. Jere. i. p̄iusq̄ te formare in vtero noui te. Quid autē ex hac p̄destinatiōe sequat̄ subiūgit. Ut sit ipse p̄mogenitus in multis fratribus. Sicut. n. deus suā naturalēz bonitatē voluit alijs cōicare: participādo eis similitudinēz sue bonitatis: vt nō solū sit bonus: s̄z etiā actor bonoꝝ. ita filius dei voluit cōformitatē sue filiatiōis alijs cōicare: vt nō solū sit ipse filius: s̄z etiā p̄mogenit⁹ filioꝝ. Et sic q̄ p̄ generationē eternā est vnigenit⁹. h̄z illud Jo. i. Unigenit⁹ qui est in sinu patris. h̄z collationē gr̄e sit p̄mogenit⁹ in multo fratrib⁹. Apoc. i. Qui est p̄mogenitus mortuoꝝ et p̄nceps regū terre. D̄z igit̄ xpus nos fratres. tū q̄ nobis similitudinē sue filiatiōis cōicauit: sicut hic dicit̄. tū q̄ similitudinē nostre nāe assumpsit. fm̄ illud Heb. z. Debuit per omnia fratribus assimilari.

Deide cū dicit. (Quos autē p̄destinauit etc.) Ponit ea q̄ ex tpe sancti diuinitus p̄sequunt̄. Et p̄mo ponit vocatiōnez cū dicit. (Quos p̄destinauit hos et vocauit.) p̄destinatio autē eius illita eē nō pōt̄. fm̄ illud Esa. i. 4. Jurauit dñs exercitū dicens. Si nō vt putauit ita erit: et quō mēte tractauit sic eueniet. p̄mū autē in quo icipit p̄destinatio impleri est vocatio hoīs. que quidē est duplex. vna exterior que fit ore p̄dicatoꝝ. puer. 9. Misit ancillas suas vt vocarēt ad arcem. Hoc mō deus vocauit Petrū et Andream vt dicit̄ Matth. 4. Alia vō vocatio est interior: que nihil aliud ē q̄ qdā mētis instinctus: quo cor hoīs mouet̄ a deo ad assentiēdū his que sunt fidei vel vtutis. Esa. 41. Quis suscitauit ab oriēte iustū et vocauit euz vt sequerēt se: Et hec vocatio necessaria est: q̄ cor nostrū nō se ad deū p̄tereret nisi ipse deus nos ad se traheret. Jo. 6. Nemo potest venire ad me nisi pater qui misit me traxerit eū. T̄ren. 5. Cōuerte nos dñe ad te et auerte mur. Et etiā hec vocatio

est efficac̄ in p̄destinatis: q̄ h̄z vocatiōni assentiūt. Jo. 6. Quis qui audiuit a patre meo et didicit venit ad me. vnde z̄ ponit iustificatiōnē cū dicit. (Quos vocauit hos et iustificauit.) s. gr̄az infūdēdo supra. 3. Iustificati gratis p̄ gr̄az ipsi⁹. Dece autē iustificatio et si in aliqb⁹ frustrat̄: q̄ nō p̄seuerat vsq̄ in finē: in p̄destinat̄ tñ nunq̄ frustrat̄. vnde tertio ponit magnificatiōnē euz subdit. (Nos et magnificauit.) Et hoc dupl̄. s. vno quidē modo p̄fectū vtutis et gr̄e. Alio autē mō p̄ exaltatiōnē glorie. Sap. vltimo. In oibus dñe magnificasti populū tuū et honorasti. Ponit autē p̄teritū p̄ futuro si itelligat̄ de magnificatiōe glorie: vel p̄pter certitudinē futuri: vel quia quod in quibusdā est futurum in alijs est completum.

Deinde euz dicit. (Quid ergo dicem⁹ etc.) Manifestat maiorē. s. q̄ p̄motis a deo nullus pōt̄ nocere. Et p̄mo ostendit q̄ nō possit pati detrimētū p̄ malū pene. z. q̄ nec per malū culpe. ibi. (Quis accusabit etc.) Malū pene est duplex. vñ quidē p̄sistit in illatiōe maloꝝ. aliud in subtractione bonoꝝ. p̄mo ostendit q̄ illi qui p̄mouent̄ a deo nō patiunt̄ detrimētū p̄ conatū alicui⁹ p̄sequētis dicens. Quid ergo dicem⁹: quasi dicat. Cū tot bona de⁹ suis electis p̄stet. qd̄ pōt̄ dici cōtra hec. vt. s. p̄dicta dei beneficia agnūter. q̄si diceret. nihil. puer. 21. Nō est sapientia: et nō est prudētia: et nō est p̄siliū dñm. Uel qd̄ dicem⁹: Ad hec. s. aspiciētes: et os nos obstupescere. Abacuch. 3. Sc̄bz aliā litterā. Cōsideraui opa tua et expani. Uel qd̄ dicem⁹ ad hec. i. quid poterim⁹ deo retribuere tot beneficijs dignū: ps̄. Quid retribuā dño p̄ oibus que retribuit mibi: Et subiūgit. Si deus p̄ nobis est. s. p̄destinādo: vocando: iustificādo: et magnificādo. quis cōtra nos. s. eē poterit efficaciter. Esa. 5. Stemus simul: q̄s est aduersari⁹ meus? Job. 17. Pone me iuxta te: et cuiusuis manus pugnet contra me. z. ostendit q̄ sancti dei nō possunt pati detrimētum ex subtractione bonoꝝ dicens. (Qui etiā p̄p̄o filio nō pepercit.) Cū autē supra de multis filijs mētiōnē fecisset dicens. Accepistis spiritū adoptionis filioꝝ: ab omnibus illis hūc filiū separat dicens. p̄p̄o filio suo. i. nō adoptato vt heretici mentiuntur: s̄z nāli et coeterno. i. Jo. vltimo. Ut simus in vero filio eius iesu xpo: de quo pater dicit. Matth. 3. Hic est filius meus dilectus. Qd̄ autē dicit. non pepercit. intelligendū est q̄ eū a pena nō exemit. Nā culpa in eo nō fuit cui parci potuisset. puer. 13. Qui peccat virge odit filium suū. Nō tamē deus pater filio suo nō pepercit: vt ei aliquid accresceret: qui est per oīa deus p̄fectus. sed p̄pter nostrā vtilitatē eū passioni subiecit. Et hoc est qd̄ subdit. Sed p̄ nobis oibus tradidit illū. i. exposuit eū passioni pro expiatione peccatoꝝ nostroꝝ. supra. 4. Traditus est p̄pter delicta nostra. Esa. 53. Dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrum. Tradidit eū deus pater in mortem: eum incarnari et pati statuendo: et hūmane eius voluntati inspirando charitatis affectum qua passionem spontaneus subiret. Unde ipse seipsum tradidisse dicitur. eph. 5. Tradidit semetipsum pro nobis. tradidit etiam eum iudas: et iudei exterius aliquid operando: vt supra. 5. habitū est. Est autē notādū q̄ dicit. (Qui etiā p̄prio etc.) quasi dicat. Non solum alios sanctos pro salute hominum tribulationi exposuit fm̄ illud D̄see. 6. p̄pter hoc dolauit in prophetis. z. corin. i. Cum tribulamur pro vestra exhortatione et salute. Sed etiam p̄prio filium suum. In ipso autem filio dei omnia existunt sicut in p̄mordiali p̄operatiua causa. Col. i. Ipse est ante oīa etc. Unde eo tradito nobis: omnia sunt data nobis. vñ subdit. Quomodo nō etiā cum illo. s. dato nobis omnia donauit nobis: vt. s. omnia cedant in bonū nostrum. superiora quidem. s. diuine persone ad fruendū. rationales spūs

Ad romanos

ad cōueniēdū. oia inferiora ad vtedum nō solus p̄spera: sed etiā aduersa. i. corin. 3. Omnia vestra sunt: vos autē xp̄i: xp̄us autē dei. vnde p̄s q̄ sicut in ps̄ dicit. Nihil de est timentibus eum.

Lectio. VII.

Quis accusabit aduersus electos dei Deus qui iustificat. Quis est q̄ con demnet? Christus iesus qui mortuus est: imo qui ⁊ resurrexit: q̄ est ad dexterā dei q̄ etiā iterpellat p̄ nobis. Quis er go nos sepabit a charitate xp̄i. Tribulatio an angustia: an fames: an nuditas: an piculus: an p̄secutio: an gladius? Sicut scriptū est. Qū p̄ p̄ter te mortificamur tota die. estimati sum⁹ sicut oues occisiōis. S; in his oibus supam⁹: p̄ p̄ter eū q̄ dilexit nos. Certus suz enim: qz neqz mors: neqz vita: neqz angeli: neqz principatus: neqz virtutes. neqz instantia: neqz futura: neqz fortitudo: neqz altitudo: neqz pfundum: neqz creatura alia poterit nos sepere a charitate dei que est in xp̄o iesu domino nostro.

Postq̄ apls ostēdit q̄ sancti quos de⁹ pmouet nulluz detrimentū pati possunt: q̄si a malo pene. hic ostendit q̄ nullū detrimentū pati possunt q̄si a malo culpe. Et p̄mo ostēdit p̄positū. ⁊ excludit quādā obuiationē. ibi. (Chri stus iesus ⁊c.) Circa p̄mū cōsiderādū ē q̄ aliqs p̄pter cul pam ledit a duob⁹. p̄mo q̄de ab accusatione. ⁊ a iudice cōdenate. Primo ergo ostēdit q̄ nulla accusatio possit eē sanctis dei nociua. ⁊ hoc rōne diuine electiōis. Qui enī ali quē eligit ex hoc ipso eū approbare videt. Sacti autē sunt electi a deo. Eph. 1. Elegit nos in ipso ante mūdi cōstitutio nē: vt essem⁹ sancti. Qui accusat ip̄robat eū quē accusat. Nō est autē alicui⁹ accusatio cōtra dei approbationē. Et iō dicit. Quis accusabit. s. efficaciter aduersus electos. i. ad uersus eos quos de⁹ elegit: vt sunt sancti. vñ dicit apoc. 12. Proiect⁹ est accusator frat̄z nostror̄. Sc̄do ostēdit q̄ nulli⁹ accusatio pōt eē sanctis nociua. Et hoc etiā ostēdit ex alio dei bñficio: quo. s. de⁹ nos iustificat. q̄ q̄de bene ficiū p̄mittit dicēs. Deus. s. est qui iustificat s̄m illud q̄ supra dictū est. Quos vocauit bos ⁊ iustificauit. i. corin. 6. Sed iustificati estis. Cōdenatio autē cōtra iniustos locum h̄z. Quis ē q̄ qui cōdenet iustificatos a deo? Job. 34. Ip̄o ccedēte pacē quis est qui cōdenet?

Deinde cū dicit. (Christus iesus) excludit obuiatiōes. Possit aliqs timere ne a xp̄o iesu aliqs accusaret ⁊ cōde naret tanq̄ trāsgressor mādati ipsius xp̄i. sicut ⁊ de moy se dñs dicit. Jo. 5. Est qui accusat vos Moyses in quo spe ratis. Et q̄ etiā ab ipso cōdenaret eo q̄ ipse est cōstitutus a deo iudex viuor̄ ⁊ mortuor̄. vt dicit act. 10. Ipse etiā est imūnis a pctō. i. cor. 2. Qui peccatū nō fecit: ⁊ iō ydoneus videt ad accusandū ⁊ cōdenādū s̄m illud Jo. 8. Qui sine peccato est vestrū p̄mus in illā lapidē mittat. Et ideo di cit xp̄s iesus. q. d. Nūquid xp̄us iesus accusabit aduersus electos dei: vel etiā eos cōdemnabit? Et ostēdit q̄ nō: qz etiā ipse s̄m humanitatē suā magna bñficia satis cōfert: sicut ⁊ s̄m suā diuinitatē. Et ponit quattuor humanitatis ipsi⁹ bñficia. Primo q̄de mortē cū dicit. (Qui mortu⁹ ē) s. pro nostra salute. i. pe. 3. Christus semel pro pctis n̄ris mortuus est. Sc̄do resurrectionē p̄ quā. s. nos viuificat: ⁊ nūc vita spūali: ⁊ tādē vita corpali. vñ subdit. Qui ⁊ re surrexit vt. s. 4. Resurrexit p̄pter iustificationē nostrā. Addit autē immo. qz potius est nūc cōmemorādus ex vir

tute resurrectionis q̄ ex infirmitate passiōis. ⁊ cor. vltio. Nā si crucifixus est ex infirmitate n̄ra: viuuit ex virtute dei. Tertio ipsas patris cōfessionē cū dicit. (Qui est a dextris dei) i. in equalitate dei patris s̄m n̄as diuinā: ⁊ in potior rib⁹ bonis ei⁹ s̄m n̄am humanā. Et hoc etiā est ad gloriā nostrā: qz vt dicit Eph. 2. Cōsedere nos fecit in celestib⁹ in xp̄o iesu. Inq̄stus. n. nos mēbra eius sumus: nos in ipso deo patri cōsedemus. Apoc. 3. Qui vicerit dabo ei sedere mecū in throno meo sicut ego vici ⁊ sedi cū patre meo in throno eius. Quarto iterpellationē eius cū dicit. (Qui ē iterpellat p̄ nobis) quasi aduocat⁹ noster ex̄is. i. Jo. 2. Aduocatū habem⁹ apud patrē iesuz xp̄m. Ad officiū ad uocati p̄inet: nō q̄ accuset vel cōdenet: sed magis accusa torē repellat ⁊ cōdenationē impedit. Dicit autē p̄ nobis. in terpellare dupl̄. vno mō p̄ nobis orādo. s̄m illud Jo. 17. Nō p̄ his ergo tm̄. s. apls. sed his q̄ credituri sunt p̄ v̄bz eor̄ in me. Nūc autē eius iterpellatio p̄ nobis est volun tas ipsi⁹ de vestra salute. Jo. 17. Volo vt vbi suz ego ⁊ illi sint mecū. Alio mō iterpellat p̄ nobis humanitatē p̄ no bis assūptā: ⁊ mysteria in ea celebrata cōspectui paterno rēp̄ntādo. Heb. 9. Introiuit in ipsum celuz vt appareat nunc vultui dei pro nobis.

Deinde cū dicit. (Quis ergo nos separabit ⁊c.) Infert cōclusionē ex dictis. Et qz hec cōclusio quasi incredibilis videt inexpertis: p̄ponit eā per modū q̄ōnis. vñ tria fa cit. p̄mo p̄ponit questionē. ⁊ ostendit necessitatē questi onis p̄posite. ibi. (Sicut scriptū est ⁊c.) Tertio ponit so lutionē. ibi. (In his oibus ⁊c.) Potest autē hec questio ex p̄missis duplici rōne cōcludi. p̄mo quidez sic. Tot benefi cia sunt nobis diuinitus collata: ⁊ tam efficacia vt nullus cōtra ea possit. Oia autē predicta beneficia ad hoc tēdit vt nos s̄m⁹ in charitate radicati ⁊ fundati. vt dicit eph. 3. Quis ergo nos separabit a charitate christi: qua. s. xp̄m diligimus ⁊ p̄ximū. s̄m q̄ ipse p̄cepit. Jo. 13. Mādātū nouuz do vobis ⁊c. Alio modo sic. Dicitū est q̄ magna be neficia deus sanctis suis confert: ex quoz cōsideratione adeo charitas christi in cordib⁹ nostris feruet q̄ nihil eā extinguere potest. Lañ. vltimo. Aque multe nō potuerūt extinguere charitatē. Proponit autē mala per quoz pas siones aliquis credi posset vt charitatē christi desereret. Et p̄mo ponit ea que p̄tinent ad vitā. ⁊ id quod pertinet ad mortē. Circa vero ea q̄ in vita iminēt sustinēda. p̄mo ponit mala p̄sentia. ⁊ futura. Circa p̄sentia vero p̄mo ponit ea que pertinent ad toleratiā maloz. ⁊ ea que p̄ tinent ad defectū bonoz. Mala autē perpeffa cōsiderari possunt dupliciter. vno modo s̄m q̄ sunt in patiente q̄ dupliciter ab eis affligit. s. exterius s̄z corpus. Et ad hoc pertinet tribulatio. Dicit enim a tribulis que sunt heri be pungitiue. Heñ. 3. Spinaz ⁊ tribulos germinabit tibi. vnde aliquis tribulari dicit cum exterius pungit. Nec tamē p̄pter hoc iusti vincunt. ps. Multe tribulatiōes tu stoz: ⁊ de his omnibus liberabit eos dominus. Affligit etiam homo ab eis per interiorē anxietatē cordis duz. s. aliquis nō videt quo diuertat: vel quō euadat. Et q̄tū ad h̄ subdit. An angustia: Dañ. 13. Angustie mihi sunt yn diqz ⁊ quid eligaz ignoz. Alio modo h̄z mala cōsiderari possunt s̄m q̄ sunt in agente. Et q̄tuz ad hoc subdit. An persecutio: Quis enī persecutio ad hoc p̄prie pertinere videat q̄ aliquis aliū p̄sequit effugādo. s̄m illud Mat. thei. 10. Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliā. tamē cōiter p̄secutio accipi potest pro iustificatione cu iuslibet nocumēti. ps. Multi p̄sequunt me qui tribulat me. Deinde ponit mala que pertinent ad subtractionē bo noz q̄ sūt necia vite. s. cib⁹ ⁊ vestimēta s̄m illud. i. Ti. 6. Dabētes alimenta ⁊ quibus tegamur his cōtenti simus.

Ad subtractionē autē cibi p̄tinet fames. vñ subdit. An fa-
mes. Ad subtractionē autē vestitus p̄tinet nuditas. vnde
subdit. An nuditas. i. cor. 4. Usq; in hāc horā esurimus
vñ sumus: et nudi sumus. Quātū ad mala futura subdit. An
piculū. s. imminens in futurū. z. cor. 12. Periculis fluum:
piculis latronū. Quātū autē ad mortē subdit. An gladius
heb. ii. In occisiōe gladij mortui sunt.

Deinde cuz dicit (Sicut scriptū est zc.) Ostēdit huius
q̄onis necessitatē p̄ hoc q̄ dicit q̄ sanctis oīa ista imine-
bāt patiēda: p̄pter xp̄i charitatē. Et iducit verba psalmi
ste q̄si in p̄sona martyris p̄posita. In q̄b̄ p̄mo ponit cām
passiōis. Martyrē enī nō facit pena: sed cā: vt dicit Aug.
Uñ dicit p̄pter te. Matth. 10. Qui pdiderit aīaz suā. i. vi-
tam p̄pter me iueniet eā. i. Pe. 4. Nemo vestri patiat
vt fur aut homicida. Si autē vt xp̄ian⁹ nō erubescat. Pa-
tis autē p̄pter xp̄m: nō solū qui patit p̄pter fidē xp̄i: s; et q̄
patit p̄ quocūq; iusticie ope p̄ amore xp̄i. Matth. 5. Be-
ati q̄ p̄secutionē patiunt p̄pter iusticiā. Sc̄do ponit gra-
uitatē passiōis cū dicit. Mortificamur. i. morti tradimur.
Vester. 7. Traditi sum⁹ ego et p̄plus me⁹ vt cōteramur et
iugulemur: et peream⁹. Tertio p̄munitatē p̄secutionis cuz
dicit. (Tota die) i. per totū tēpus vite. z. cor. 4. Semp-
nos qui viuimus in mortē tradimur p̄pter iesum. Quar-
to p̄p̄titudinē p̄sequētū ad occidēdū cū dicit. (Estima-
ti sum⁹ vt oues occisiōis) i. deputate vt occidant in ma-
cello: que cū studio occidunt. Ita et sancti ex p̄posito et cū
studio occidebant. Jo. 16. Venit hora vt oīs qui iterficat
vos arbitret̄ obsequiū se p̄stare deo. Za. ii. Pasce pecora
occisionis que q̄ possederāt occidebāt.

Deinde cū dicit. (Sed in his oibus.) soluit questionē.
Et p̄mo p̄ponit solutionē. dicens. (Sed in his oibus.) i.
malis que supra posui supamus dū. s. circa oīa illibatam
charitatē seruam⁹. Sap. 10. Certamen forte dedit illi vt
vinceret. Et hoc nō nostra v̄tute: s; per auxiliū xp̄i. vnde
subdit. Propter eū q̄ dilexit nos. i. p̄pter eius auxiliū: vel
p̄pter affectū que ad eū habem⁹: nō q̄si nos p̄mo dilexe-
rimus eū: s; q̄si ipse p̄or dilexit nos. vt dicit. i. Joā. 4. z. i.
cor. 15. Gratias deo q̄ dedit nobis victoriā per iesum xp̄m.
z. ibi. (Certus sum.) manifestat solutionē ostēdens iſe-
parabile esse sanctorū charitatē. Et p̄mo ostēdit q̄ nō po-
test separari a creaturis que sunt. z. q̄ nec ēt a creaturis q̄
nō sunt sed eē possent. ibi. (Neq; creatura alia.) Circa p̄-
mū duo facit. p̄mo ponit ea que sunt in hoīe dicens. Tertio
sum enī: qz neq; mors que est p̄cipuū inter terribilia. neq;
vita q̄ est p̄cipuū inter appetibilia. s. poterit nos separare a
charitate dei. infra. 14. Sine viuim⁹ dñō viuim⁹: siue mo-
rimur dñō morimur. In his autē duobus includunt̄ oīa
que supra posuit. Nā sex p̄cedētia p̄tinet ad vitā. vñ au-
tem. s. gladius p̄tinet ad mortē: vt supra dictuz est. Dein-
de ponit ea que sunt exterius: iter que p̄mo ponit sp̄uales
creaturas dicens. (Neq; angeli qui) i. sunt minores de-
putati ad custodiā hoīuz singuloz. ps. Angelis suis man-
dauit de te. Neq; p̄ncipat⁹. s. q̄ sunt deputati ad custodi-
am gentiū. Dan. 10. Nūc reuertar vt p̄lier aduersus p̄nci-
pem psarū. Cū enī egredere appuīt p̄nceps grecoz veni-
ens: et nemo est adiutor me⁹ nisi michael noster p̄nceps.
Addit autē neq; virtutes. Qui est suprem⁹ ordo ministrā-
tiū. Luc. 21. Virtutes celoꝝ mouebunt. Pōt autē hoc in-
telligi dupl̄. vno mō de malis angelis qui cōtra sanctos
decertāt. Eph. 6. Nō est nobis colluctatio aduersus car-
nem et sanguinē: sed aduersus p̄ncipes et potestates. Alio
modo pōt intelligi de bonis. Et s; b̄ vt Chrysostom⁹ dicit
in lib. de p̄p̄tione cordis. Voc dicebat nō q̄ angeli affe-
ctare possent aliqñ cuz a xp̄o separare: s; etiā ea que sunt
impossibilia. verbi gratia. fieri posse dixit magis q̄ se ab

amore xp̄i seiungi: vt per hoc quāta in eo vis esset diuine
charitatis ostēderet: atq; oibus ante oculos poneret. hic
enī amātiū mos est vt amorē suū silentio tegere neque-
ant. sed necessarijs suis et caris asserūt et pdunt: et flāmas
suas itra pect⁹ cohibere nō p̄sūt. Enarrāt ea frequēt⁹ vt
ipsa assiduitate narrandi amoris sui solaciū capiāt: et re-
frigeria imēsi ardoꝝ assūmāt. Sic ḡ facit b̄uis hic xp̄i-
mius amator xp̄i oīa que sunt et que erūt queq; accidere
possunt: et que oīno nō p̄sūt simul vno sermōe p̄lectitur.
Et silē ē qd dicit Gal. 1. Licet nos autē āgelus de celo euā-
gelicet vobis p̄terq; qd euāgelicauit vobis anathema sit.
Deinde ponit etiā creaturas sensibiles: quarū duplicē
diuersitatē ponit. p̄mo qdēz s̄m tēpus quo diuersificant̄
s̄m p̄sens et futuruz. vñ dicit. Neq; instātia. i. p̄sentia siue
dolorem siue delectationē inferāt. z. cor. 4. Nō p̄tēplāti-
bus nobis ea q̄ videntur. Addit autē. Neq; futura: quoz
nec timor: nec desideriu⁹ potest nos separare a xp̄o. vñ ipse
dicebat. Act. 21. Ego nō solū alligari: sed et mori in hieru-
salē paratus sum p̄pter nomen domini iesu.

Deinde ponit diuersitates sensibilibus creaturarū ex
parte magnitudinis: et p̄mo tāgit magnitudinē v̄tutis cū
dicit. (Neq; fortitudo) i. neq; creatura fortis pōt me se-
parare a xp̄o: puta fortis ignis: aut fortis aqua: qz vt can.
8. dicit. Fortis est vt mors dilectio.

Deinde ponit magnitudinē dilectiōis describēs eā s̄m
ea que p̄pe cōueniūt corpib⁹. s. altū et p̄funduz. vñ dicit.
(Neq; altitudo) ex q̄. s. alijs mihi minaret̄ p̄cipituz: sic
dicit Luc. 4. Qu duxerūt iesus vsq; ad sup̄ciliū mōtis vt
p̄cipitarēt eū. Neq; p̄fundū in quo alijs submersiōem
minaret̄. ps. Infixus su⁹ in limo p̄fundū. P̄nt ēt hec tria
ad res humanas referri. Tripl̄. n. alijs hō pōt a deo
aliquē auertere. vno qdē mō cogēdo p̄ fortitudinē. Sed
sicut d̄r. i. regū. z. Nō est fortis sicut de⁹ noster. Sc̄do stu-
pefaciēdo p̄ altitudinē auctoritatis. s; de deo dicit in ps.
Tu solus altissimus sup̄ oēm terrā. Tertio seducēdo per
p̄fundū sapiētie. s; de deo dicit Job. 11. Profundior in-
ferno. et vñ cognosces. Possunt ēt hec duo altitudo et p̄-
fundū ad p̄s̄pa et aduersa referri s̄m illud. z. cor. 6. Per
arma iusticie a dextris et a sinistris. vel s̄m Chrysostomū
in lib. de cōp̄tione cordis. q̄ ait. Altitudo et p̄fundū nō
mihi aliud idicare videt̄ q̄ regnū celoꝝ et gebēnā. quasi
dicat. nec si a regno decidere me necesse sit: aut etiā in ge-
bēnā trahi p̄ xp̄o. nec hoc qdē mihi metuēdū est. Quātū
autē ad ea q̄ nō sunt: s; p̄nt eē subdit. Neq; creatura alia
qdē vtiq; s̄m Chrysostomū de his dicit que nō sunt. quasi
illi nō sufficiāt oīa que sunt: s; illa q̄ nō sunt puocat quo-
dam mō ad certamē. Nihil inq; istoꝝ poterit nos separa-
re a charitate dei. i. cor. 13. Charitas nunq; incidit. Que q̄
dem charitas dei est in christo iesu dñō nostro. qz. s. p̄ euz
data est nobis in q̄tuz sp̄s sanctuz nobis dedit. Luc. 12.
Ignem veni mittere in terram: et quid volo nisi vt accen-
datur. S; cū scriptū sit Eccl. 9. Nescit hō vtrū amore v̄l
odio dignus sit: s; oīa in futurū seruant̄ icerta. qd est hoc
qd dicit se eē certū q̄ nihil possit eum a charitate separare.
Ad qd dicit pōt q̄ ap̄ls nō loquit̄ singulariter de seipso: s;
loquit̄ in p̄sona oīuz p̄destinatorū de q̄bus p̄pter certitu-
dinē p̄destinatiōis annūciat q̄ nihil eos a charitate pos-
sit separare. pōt etiā ista certitudo causari ex v̄tute charita-
tis que q̄tum in se est ab aliq̄bus nō pōt supari: cum deū
sup oīa diligāt. Qu autē aliquis iterdum a charitate recte
dat nō est p̄pter defectū charitatis: sed p̄pter defectum
liberi arbitrii. Si autē ap̄ls hoc dicit de seipso de hoc cer-
tus esse nō poterat: nisi forte per reuelationē: qz dictū est
ei. Sufficit tibi grā mea. z. cor. 12. Nam q̄tum ad possibili-
tatem liberi arbitrii. ipse alibi dicit. i. cor. 6. Ne for-

Ad romanos

te cū alijs p̄dicaueris ipse reprobus efficiar. CAP. IX.

Veritatē dico in christo non mentior. testimoniū perhibere consciētia mea in spū sancto: quā tristitia mihi magna est et cōtinuus dolor cordi meo. **O**ptabaz ego ipse anathema esse a xp̄o p̄ fratribus meis q̄ sunt cognati mei s̄m carnē qui sunt israelite: quoz adoptio est filioz: et gloria: et testamentū: et legislatio: et obsequiū: et p̄missa. quoz patres ex q̄bus ē christus s̄m carnem qui est super omnia deus benedictus in secula amen.

Apostolus supra necessitatē et v̄tutem gr̄e demonstravit. hic incipit agere de origine gratie. v̄truz ex sola dei electione dei: aut dei ex meritis p̄cedētū operū occasiōe accepta: ex eo q̄ indei q̄ videbant diuinis obsequijs mācipati exciderāt a gratia. gētiles autē ad eā erāt admissi: q̄ p̄us fuerāt a deo alieni. p̄mo igit̄ agit de electiōe gētiuz. 2. de casu iudeoz. c. io. **S**ratres volūtas quidez cordis mei etc. **L**irca p̄mū duo facit. p̄mo cōmemorat dignitatē iudeoz. 2. ostēdit quō gētiles ad illā dignitatē sunt assuerti. ibi. **N**ō autē q̄ exciderit etc. **L**irca p̄mū duo facit. p̄mo ap̄l̄s oīdit affectū suū ad gentē iudeoz: ne ea que contra eos dixit vel dicturus est ex odio dicere videret. 2. eoz dignitatē ostēdit. ibi. **Q**ui sunt israelite etc. **L**irca p̄mū duo facit. p̄mo p̄firmat dicēda per simplicē assertionē dicēs. **V**eritatē dico: q̄ maxime cōuenit p̄dicatori: q̄ est testis veritatis. p̄uer. 8. **V**eritatē meditabit̄ guttur meū. **Z**ach. 8. **P**acē et veritatē diligite. **E**t q̄ q̄nq; aliquid veritati quā loquit̄ aliq̄d mēdaciū iterferit: ad hoc excludēdū subdit. **N**ō mētiōr. **E**ph. 4. **D**eponētes mēdaciū loq̄mini veritatē. **S**c̄do cōfirmat q̄ dicēda sunt p̄ iuramentū que ē quedā p̄firmatio p̄ testimoniū ineffabilis veritatis. **T**ales autē sunt testes sanctorū. p̄mo q̄dē de? **J**ob. 16. **E**cce in celo testis meus. **E**t iō dicit. **I**n xp̄o iesu. i. per xp̄m iesu qui ē veritas absq; mēdacio. z. corin. 1. **D**ei enī filius q̄ p̄dicatus ē in vobis nō fuit in illo est et nō. **S**c̄do testis infallibilis sanctorū ē eoz cōsciētia. v̄n subdit. **T**estimoniū p̄hibere mihi cōsciētia mea. z. cor. 1. **G**loria n̄ra hec ē testimoniū cōsciētię n̄re. **E**t q̄ interdū cōsciētia errat nisi per spū sanctū rectificet̄ subdit. **I**n spū sancto. s̄. 8. **S**p̄s spūs testimoniū reddit spūi nostro.

Deinde cū dicit. **Q**uoniā tristitia etc. ostendit suū affectū ad iudeos p̄ dolorē quē de eoz casu patiebat: quez quidē p̄mo exponit. 2. eius signū ponit cū dicit. **O**ptabam etc. **E**xaggerat autē suū dolorē tripl̄r. p̄mo q̄dem ex eius magnitudine. **Q**uoniā mihi tristitia ē magna: q̄ s̄. ē de magno malo. i. de excidio tāte gētis. **T**ren. 2. **M**agna est velut mare p̄ritio tua. **S**ed hoc videt̄ esse q̄d dicit̄. **E**ccl. 3. **T**ristitiā nō des aie tue: q̄d videt̄ sententia stoicoz cōsonare: q̄ tristitiā oīno ab aīo sapiētis p̄p̄lebant. **L**uz. n. tristitia sit de malo p̄fenti: nō pōt̄ sapienti cōpetere: cui nullū malū est p̄fens. **N**ō enī estimabāt aliq̄d esse bonū nisi honestū: et malū nisi p̄ctm̄. **S**ed hec opinio refellit̄ dupl̄r. p̄mo q̄dez q̄z corporales defect? 1. nō s̄nt simpl̄r mala: q̄bus. s̄. hoies fiāt mali. sunt t̄n quedam mala q̄ nā abhorret. v̄n et d̄ns p̄ his tristat̄ legit̄. **M**at̄. thei. 26. **T**ristis est aīa mea vsq; ad mortē. **S**c̄do cum ex charitate hō d̄z suū diligere. p̄ximū sicut seipsuz iminet sapiētī tristitia laudabilis de p̄cto. p̄ximi sicut de peccato sup̄p̄t. v̄n ap̄l̄s dicit. z. cor. 12. **E**t lugeā multos ex eis qui peccauerūt. **S**ic igit̄ reprobat̄ seculi tristitia q̄ mor-

tem opat̄: p̄cedēs ex amore seculi: s̄z tristitia que est s̄m deū v̄pote ex diuina charitate p̄cedēs salutē operat̄: vt dicit̄. z. corin. 7. **E**t talis fuit ista tristitia. **S**c̄do exaggerat eam ex cōtinuitate. v̄nde subdit. **E**t cōtinuus dolor. **N**ō q̄ cōtinuo actu doleret: s̄z s̄m habitū. **J**ere. 9. **U**t plorem die ac nocte interfectos populi mei. **T**ertio exaggerat eam ex sui veritate. cū dicit. **L**ordi meo. non enī erat superficialis: s̄z in corde radicata. **T**ren. 1. **M**ulti gemitus mei et cor meum tremens.

Deinde cum dicit. **O**ptabaz enī etc. ponit signū doloris dicens. **O**ptabā enī ego ipse qui tam feruens suz in charitate xp̄i vt supra ostensuz est: anathema eē a xp̄o p̄ fratribus meis. **U**bi p̄ sciēdū est q̄ anathema est grecū: et p̄ponit ab ana q̄d ē sursum: et thesis q̄d est positio. vt dicat̄ anathema q̄si sursum positū: q̄. s̄. cum capiebat̄ aliq̄d in p̄da q̄d nolebāt esse in vsu hoīuz suspēdebāt illud in templo. **E**t inoleuit vsq; adhuc vt ea que sunt separata ab hoīuz cōi vsu: anathema vocarent̄. v̄nde **J**osue. 6. dicit̄. **S**it ciuitas hec anathema: et oīa que in ea sunt d̄no. **D**icit ergo **O**ptabā ego ipse anathema esse a xp̄o. i. separatus ab eo. **N**ō quidē fit dupl̄r. vno mō per culpā: per quā aliquis a charitate xp̄i sepatur: eius p̄ceptū nō seruās. **J**oā. 14. **S**i diligitis me mādata mea seruate. **S**ic autē ap̄l̄s nō poterat optare esse anathema a xp̄o p̄ quacunq; causa vt ex supradictis in 8. c. p̄z. **E**st enim hoc p̄tra ordinē charitatis quo quis tenet̄ deū super oīa diligere et salutē suā plusq; alioz. **E**t iō nō dicit opto sed optabā. s̄. t̄pe infidelitatis. sed s̄m hoc nihil magnū dicit ap̄l̄s: q̄ tunc etiā p̄pter se volebat esse separatus a xp̄o. **U**nde et quedā glosa exponit q̄d dicit̄. tristitia magna est mihi: de tristitia qua dolebat de p̄terito statu peccati. in quo a xp̄o voluerat esse separatus. alio modo potest aliquis esse separatus a xp̄o. i. a fruitione xp̄i que habetur in gloria. **S**ic autem separari a xp̄o volebat ap̄l̄s p̄ salute gentiliū nedum p̄ cōuersione iudeoz. s̄m illud phil. 1. **D**esideriū habēs dissolui et cuius xp̄o esse: multo meli⁹ p̄manere in carne necessariū p̄pter vos. **E**t hoc mō dicebat. **O**ptabā. s̄. si fieri posset anathema eē. i. separatus a gloria: vel simpl̄r: vel ad tēpus p̄pter honorē xp̄i q̄ est ex cōuersione iudeoz. s̄m illud p̄uerb. 14. **I**n multitudine populi dignitas regis. **U**nde **C**hrystostomus in lib. de cōpūctione cordis. **I**ta totā eius mentē deuicit amor: vt etiā eo q̄d p̄ ceteris oībus amabilis erat esse cū xp̄o. rursuz idipsuz: q̄ ita placeret xp̄o p̄tēneret: sed et celoꝝ regna q̄d videbat laboz esse remuneratio pro xp̄o nihilominus cedere pateret. **E**t causam tanti affect⁹ ostendit subdēs. **P**ro fratribus meis. v̄nde **E**ccl. 25. dicit̄ q̄ tria sunt p̄bata coraz deo et hoībus: cōcordia frat̄rū. **E**t ne hoc itelligeret̄ de his q̄ erant spūal̄r in xp̄o fratres s̄z illud **M**at̄. 23. **N**ēs vos fratres estis subiūgit. **Q**ui sunt cognati mei s̄m carnē. z. corin. 11. **S**emen abrahe sunt et ego.

Deinde cum dicit. **Q**ui sunt israelite. ostēdit dignitatem iudeoz vt eius tristitia videret̄ eē rōnabilis p̄pter p̄stinā dignitatē populi percūtis. p̄pensius enī est malū: dignitatē p̄didisse q̄ nunq; habuisse: vt dicit̄ glosa. **E**t nō solū ex affectu carnali p̄cedens. **O**stēdit autē eoz dignitatem tripliciter. p̄mo q̄dē q̄tū ad suā gentē cū dicit. **Q**ui sunt israelite. i. a genere **J**acob descēdētes. q̄ ē dicitus israel. **H**eb. 32. z. z. corin. 11. **I**sraelite sunt et ego. **E**t **B** ad dignitatē p̄tinet. **D**icit̄. n. deuto. 4. **N**ō ē alia natio tā grādis etc. **S**c̄do oīdit dignitatē illi⁹ gētis ex dei beneficijs: inter que p̄mo ponit spūalia beneficia: quoz vnuz respicit p̄fens. **E**t q̄tuz ad hoc dicit. quozuz est adoptio filioꝝ dei. v̄nde dicit̄ **E**xo. 4. **P**rimogenitus meus israel. **E**t hoc quidē dicit̄ q̄tū ad spirituales viros qui fuerunt